

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

1995

Julkaistu Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1995

N:o 1482—1519

SISÄLLYS

N:o		Sivu
1482	Laki työntekijäin eläkelain muuttamisesta	3364
1483	Laki lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta	3377
1484	Laki eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain muuttamisesta	3382
1485	Laki yrittäjien eläkelain muuttamisesta	3384
1486	Laki maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta	3386
1487	Laki kansaneläkelain muuttamisesta	3388
1488	Laki eläkkeensaajien asumistukilain 6 §:n muuttamisesta	3390
1489	Laki perhe-eläkelain 15 b §:n muuttamisesta	3391
1490	Laki työntekijäin eläkelain 9 §:n soveltamisesta	3392
1491	Laki kansaneläkelain muuttamisesta	3393
1492	Laki eläkkeensaajien asumistukilain 3 §:n muuttamisesta	3397
1493	Laki perhe-eläkelain 15 b §:n muuttamisesta	3398
1494	Laki rintamasotilaseläkelain 9 a §:n muuttamisesta	3399
1495	Laki työntekijäin eläkelain 8 §:n muuttamisesta	3400
1496	Laki kansaneläkelaisissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain muuttamisesta	3401
1497	Laki asumistukilain 2 §:n muuttamisesta	3402
1498	Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain 19 §:n muuttamisesta	3403
1499	Laki maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 16 §:n muuttamisesta	3404
1500	Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta	3405
1501	Laki työntekijäin työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottamisesta eräissä päivärahoissa	3409
1502	Laki kansaneläkelain 39 §:n muuttamisesta	3410
1503	Laki kuntoutusrahalain muuttamisesta	3411
1504	Laki kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta	3413
1505	Laki terveydenhuollosta puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta	3415
1506	Asetus työntekijäin eläkeasetuksen muuttamisesta	3416
1507	Asetus lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkeasetuksen muuttamisesta	3419
1508	Asetus yrittäjien eläkeasetuksen muuttamisesta	3421
1509	Asetus maatalousyrittäjien eläkeasetuksen muuttamisesta	3423
1510	Asetus eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkeasetuksen 4 §:n muuttamisesta ..	3425
1511	Asetus sairausvakuutusasetuksen muuttamisesta	3426
1512	Asetus kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun asetuksen muuttamisesta	3428
1513	Asetus kuntoutusraha-asetuksen muuttamisesta	3430
1514	Valtioneuvoston päätös kansaneläkkeiden sitomisesta elinkustannuksiin annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta	3431
1515	Valtioneuvoston päätös kuntien ryhmyksestä kansaneläkkeen maksamista varten	3432
1516	Valtioneuvoston päätös kuntien ryhmyksestä perhe-eläkkeen maksamista varten	3433
1517	Valtioneuvoston päätös kuntien ryhmyksestä rintamasotilaseläkkeen maksamista varten	3434
1518	Valtioneuvoston päätös eläkkeensaajien asumistukilain mukaisista hoitomenoina hyväksyttävistä keskimääräisistä kustannuksista ja asumiskustannusten enimmäismääristä	3435
1519	Sosiaali- ja terveysministeriön päätös työntekijäin eläkelain 9 §:ssä tarkoitettujen indeksilukujen vahvistamisesta	3436

N:o 1482

Laki

työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/61) 4 e §:n 3 momentti, 4 l §:n 2 momentti sekä 7 b §:n ja 12 §:n edellä oleva väliotsikko,

sellaisina kuin ne ovat, 4 e §:n 3 momentti ja 7 b §:n edellä oleva väliotsikko 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (559/93) sekä 4 l §:n 2 momentti 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (612/91),

muutetaan 1 §:n 3 ja 6 momentti, 1 c §:n 5 momentti, 2 §:n 3 ja 5 momentti, 3 a §:n 1 momentti, 4 §:n 2, 3 ja 5 momentti, 4 a §, 4 c §:n 1 momentin 2 kohta, 4 d §:n 2 ja 6 momentti, 4 e §:n 4 momentti, 4 g §:n 2 momentti, 4 j §, 4 k §:n 1 ja 2 momentti, 5 §:n 1 ja 3 momentti, 5 a §, 5 b §:n 3 ja 5 momentti, 6 a §:n 1 momentti ja 4 momentin johdantokappale, 7, 7a—7 c §, 8 §:n 1 ja 5 momentti, 8 d §:n 1 momentti, 9 §, 10 a §:n 2 momentti, 12 §:n 3 momentti, 12 c §:n 1 momentti, 17 §:n 1 momentti, 19 b §:n 4 momentti ja 19 d §:n 4 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 3 ja 6 momentti 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetussa laissa (372/95), 1 c §:n 5 momentti 22 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1467/93), 2 §:n 3 momentti 24 päivänä elokuuta 1984 annetussa laissa (607/84) ja 2 §:n 5 momentti, 4 c §:n 1 momentin 2 kohta, 4 e §:n 4 momentti, 4 g §:n 2 momentti, 5 §:n 1 momentti, 5 b §:n 3 ja 5 momentti, 6 a §:n 1 momentti ja 4 momentin johdantokappale, 7 b §, 17 §:n 1 momentti ja 19 b §:n 4 momentti mainitussa 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa, 3 a §:n 1 momentti ja 12 c §:n 1 momentti 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetussa laissa (390/95), 4 §:n 2 momentti mainitussa 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa ja 4 §:n 3 momentti 26 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa (472/81) sekä 4 §:n 5 momentti, 4 a ja 7 a §, 8 §:n 5 momentti ja 8 d §:n 1 momentti 9 päivänä helmikuuta 1990 annetussa laissa (100/90), 4 d §:n 2 momentti 30 päivänä kesäkuuta 1989 annetussa laissa (605/89) ja 4 d §:n 6 momentti, 4 j §, 4 k §:n 1 ja 2 momentti ja 8 §:n 1 momentti mainitussa 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa, 5 §:n 3 momentti mainitussa 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa, 5 a § muutettuna 20 päivänä joulukuuta 1968, 29 päivänä heinäkuuta 1976 ja 17 päivänä joulukuuta 1982 annetuilla laeilla (690/68, 659/76 ja 981/82), 7 § muutettuna mainituilla 28 päivänä kesäkuuta 1993 ja 22 päivänä joulukuuta 1993 annetuilla laeilla, 7 c § 20 päivänä syyskuuta 1974 annetussa laissa (749/74), 9 § muutettuna mainitulla 29 päivänä heinäkuuta 1976 annetulla lailla ja 29 päivänä joulukuuta 1983 annetulla lailla (1120/83), 10 a §:n 2 momentti 10 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa (1068/90), 12 §:n 3 momentti 3 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1077/93), 19 d §:n 4 momentti 21 päivänä joulukuuta 1984 annetussa laissa (938/84), ja

lisätään 4 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 26 päivänä kesäkuuta 1981, 26 päivänä heinäkuuta 1985 ja 9 päivänä helmikuuta 1990 annetuilla laeilla sekä 16 päivänä joulukuuta 1966 ja 8 päivänä elokuuta 1986 annetuilla laeilla (639/66 ja 603/86), siitä maille uusi 6 momentti sekä uusi 7 momentti, 4 j ja 4 k §:n edelle uusi väliotsikko, 4 n §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 tulla 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetulla lailla kumotun 6 momentin tilaja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, 5 §:ään siitä mainitulla 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetulla lailla kumotun

HE 118/95

StVM 17/95

EV 115/95

2 momentin tilalle uusi 2 momentti, sekä lakiin uusi 7 d—7 h § sekä 7 f, 7 g, 7 h ja 9 §:n edelle uusi väliotsikko, lakiin siitä mainitulla 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetulla lailla kumotun 12 §:n 1 momentin 2 kohdan tilalle uusi 2 kohta ja 14 päivänä lokakuuta 1994 annetulla lailla (878/94) kumotun 19 e §:n tilalle uusi 19 e § ja sen edelle uusi väliotsikko seuraavasti:

1 §

Jos työntekijä tekee vähintään kahtena peräkkäisenä kalenterikuukautena työtä saman työnantajan palveluksessa alle kuukauden jatkuneissa työsuhteissa, työsuhteiden katsotaan muodostavan 1 momentissa tarkoitettun yhdenjaksoisesti jatkuneen työsuhteen edellyttäen, että työansio kunakin kalenterikuukautena nousee ainakin sanotun momentin 2 kohdassa tarkoitettuun markkamäärään ja työntekijä on työssä vähintään 20 tuntia kalenterikuukaudessa. Työsuhteen katsotaan tällöin alkaneen sinä päivänä, jolta sen perusteella maksettiin ensimmäisen kerran palkkaa ja, jollei 2 §:stä muuta johdu, päättyneen sinä päivänä, jolta viimeksi maksettiin palkkaa.

Jos eläketurvan järjestämisvelvollisuuden kiertämiseksi on oikeustoimelle annettu sellainen sisältö, joka ei vastaa asian todellista luonnetta tai tarkoitusta, on tätä järjestämisvelvollisuutta ratkaistaessa meneteltävä asian todellisen luonteen ja tarkoituksen mukaisesti. Jos syntyy epäselvyyttä siitä, onko työntekijään sovellettava tätä lakia, ratkaisee asian asianomaisen työntäjän, työntekijän tai eläkelaitoksen hakemuksesta eläketurvakeskus. Sama koskee tilannetta, jossa voidaan epäillä kysymyksessä olevan eläketurvan järjestämisvelvollisuuden kiertäminen. Eläketurvakeskuksen päätökseen saa hakea muutosta niin kuin 21 §:ssä säädetään.

1 c §

Siltä osin kuin ulkomaantyö on vakuutettu vapaaehtoisesti, työntekijän katsotaan työskentelevän uudessa työsuhteessa, jollei 7 d §:stä muuta johdu. Samoin menetellään, jos eläkkeen perusteena oleva työansio on määrätty 4 momenttia soveltaen.

2 §

Jos työntekijän säännöllisenä pidettävä työaika tämän lain alaisessa, vähintään kol-

me vuotta jatkuneessa työsuhteessa muuttuu muissa kuin 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ja hänen palkkansa samalla alenee vähintään yhdellä neljänneksellä tai nousee vähintään yhdellä kolmanneksella eikä työajan muutosta ole tarkoitettu tilapäiseksi, katsotaan työntekijän muutoksen jälkeen työskentelevän uudessa työsuhteessa, jollei 7 d §:stä muuta johdu. Uuden työsuhteen katsotaan tällöin alkaneen sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana muutos työajassa on tapahtunut. Työsuhteen ei kuitenkaan katsota välillä katkenneen, jos edellisessä virkkeessä tarkoitettun uuden työsuhteen alkamisesta ei eläketapah-tuman sattuessa ole kulunut kahta vuotta.

Työsuhde, joka on jatkunut vähintään kymmenen vuotta sen vuoden loppuun mennessä, jonka aikana työntekijä on täyttänyt 54 vuoden iän, päätetään sanotun vuoden lopussa. Jollei työsuhde ole edellä mainittuna ajankohtana jatkunut kymmentä vuotta, se päätetään sen vuoden lopussa, jona kymmenen vuotta täyttyy. Työsuhdetta ei kuitenkaan päätetä enää sen vuoden jälkeen, jonka aikana työntekijä täyttää 62 vuotta. Työntekijän jatkaessa työntekoaan hänen katsotaan olevan uudessa työsuhteessa. Työsuhdetta ei kuitenkaan katkaista, jos työntekijän palkka on katkaisun jälkeisessä työsuhteessa alentunut sellaisen poikkeuksellisen syyn johdosta, joka on ilmaantunut ennen työsuhteen tässä momentissa tarkoitettua päättämistä, ja jos 7 d §:n soveltamisen edellytykset tällöin täyttyvät.

3 a §

Eläketurvan ehdot ja perusteet hyväksyy sosiaali- ja terveysministeriö. Niihin ei ilman erityistä syytä saa hyväksyä eroja, jotka ovat omiaan vaikeuttamaan eläkelaitosten tämän lain mukaisten yhteisten asioiden hoitamista. Ministeriö voi erityisestä syystä hyväksyä myös ehdot, jotka eivät jonkin tai joidenkin etujen osalta täytä tämän lain mukaisia vähimmäisvaatimuksia, jos ehtojen mukaisen

eläketurvan kokonaisuutena voidaan katsoa raha-arvoltaan vastaavan ainakin sanottua vähimmäisturvaa, kuitenkin siten, että eläkkeen määrää ei voida hyväksyä pienemmäksi kuin jäljempänä 5 §:n 1—3 momentissa säädetään.

4 §

Oikeus saada vanhuuseläkettä on työntekijällä hänen täytettyään 65 vuotta edellyttäen, ettei hän enää ole tämän lain alaisessa työsuhteessa. Eläke myönnetään seuraavan kuukauden alusta sen jälkeen, kun oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt, kuitenkin aikaisintaan sen kuukauden alusta, joka lähinnä seuraa eläkkeen hakemista. Jos eläkettä on haettu kolmen kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä, myönnetään eläke kuitenkin työsuhteen päättymistä lähinnä seuraavan kuukauden alusta. Hakemuksesta vanhuuseläke myönnetään varhennettuna ennen 65 vuoden iän täyttämistä, kuitenkin aikaisintaan sitä seuraavan kuukauden alusta, jona työntekijä on täyttänyt 60 vuotta. Eläke myönnetään tällöin siten vähennettynä kuin 5 a §:n 2 ja 3 momentissa säädetään. Varhennettuun vanhuuseläkkeeseen sovelletaan muutoin, mitä tässä momentissa vanhuuseläkkeestä säädetään.

Oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä on työntekijällä, jonka työkyvyn voidaan sairauden, vian tai vamman johdosta arvioida, kun otetaan huomioon myös jo kulunut aika, olevan yhdenjaksoisesti ainakin vuoden ajan alentunut vähintään kahdella viidenneksellä. Työkyvyn alentumista arvioitaessa otetaan huomioon työntekijän jäljellä oleva kyky hankkia itselleen ansiotuloja saatavissa olevalla sellaisella työllä, jonka suorittamista voidaan häneltä kohtuudella edellyttää silmällä pitäen hänen koulutustaan, aikaisempaa toimintaansa, ikäänsä ja asumisolosuhteitaan sekä näihin verrattavia muita seikkoja. Työkyvyn vaihdellessa otetaan huomioon vuotuinen ansio.

Ennen kuin eläkelaitos tekee päätöksen työkyvyttömyyseläkkeestä, sen on varmistettava, että työntekijän mahdollisuudet kuntoutukseen on selvitetty. Jos eläkehakemus hylätään, eläkelaitos ohjaa työntekijän hänen kuntoutustarvettaan vastaavan kuntou-

tuksen tai muiden palveluiden piiriin. Lisäksi eläkelaitoksen on noudatettava, mitä kuntoutuksen asiakaspalveluyhteistyöstä annetussa laissa (604/91) säädetään.

Työkyvyttömyyseläkettä suoritetaan, jollei 4 d §:n säännöksistä muuta johdu, sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt, ei kuitenkaan takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemista seuraavaa kuukautta edeltäneen vuoden ajalta. Työkyvyttömyyseläke myönnetään toistaiseksi tai 7 momentissa tarkoitettuna kuntoutustukena määräajaksi. Työkyvyttömyyseläke lakkautetaan, kun eläkkeensaajan työkyky on siinä määrin palautunut, ettei hän enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä. Kuntoutustuki voidaan lakkauttaa, jos kuntoutustuen saaja on ilman pätevää syytä kieltäytynyt kuntoutuksesta. Työkyvyttömyyseläkkeen saajan täyttäessä vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän muuttuu työkyvyttömyyseläke vanhuuseläkkeeksi.

Kuntoutustuki myönnetään työntekijän kuntoutumisen edistämiseksi niin pitkäksi ajaksi kuin hänen arvioidaan olevan estynyt tekemästä ansiotyötä työkyvyttömyyden vuoksi. Kuntoutustukea myönnettäessä eläkelaitoksen on varmistettava, että työntekijälle on laadittu hoito- tai kuntoutussuunnitelma. Kuntoutustuki voidaan myöntää työkyvyttömälle työntekijälle myös siksi ajaksi, jonka hoito- tai kuntoutussuunnitelman valmistelu kestää. Mitä muualla laissa säädetään työkyvyttömyyseläkkeestä ja sen saajasta, sovelletaan kuntoutustukeen ja sen saajaan.

4 a §

Työntekijän kuoltua suoritetaan edunsaajille perhe-eläkettä, jos työntekijällä oli kuollessaan oikeus tämän lain vähimmäisehtojen mukaiseen vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeeseen tai jos hän sai mainittua eläkettä. Tällaisen edunjättäjän jälkeen edunsaajia ovat:

- 1) leski, jonka kanssa edunjättäjä oli solminut avioliiton ennen kuin oli täyttänyt 65 vuotta;
- 2) edunjättäjän lapsi;
- 3) lesken lapsi, joka asui edunjättäjän kuollessa tämän ja lesken kanssa samassa taloudessa; ja
- 4) edunjättäjän entinen puoliso, jolle edun-

jättäjä kuollessaan oli tuomioistuimen lainvoimaisen päätöksen tai sosiaalilautakunnan vahvistaman sopimuksen perusteella velvollinen määrääjain suorittamaan elatusapua; tällöin entisestä puolisoista ja hänen oikeudesta perhe-eläkkeeseen on soveltuvin osin voimassa, mitä leskestä ja lesken oikeudesta perhe-eläkkeeseen säädetään.

Leskellä on oikeus leskeneläkkeenä suoritettavaan perhe-eläkkeeseen:

1) jos hänellä on tai on ollut yhteinen lapsi edunjättäjän kanssa; tai

2) jos leski edunjättäjän kuollessa oli täyttänyt 50 vuotta tai sai kansaneläkelain (347/56) mukaista työkyvyttömyyseläkettä, joka oli jatkunut vähintään kolmen vuoden ajan, ja jos avioliitto oli solmittu ennen kuin leski oli täyttänyt 50 vuotta ja se oli jatkunut vähintään viisi vuotta.

Jos leski on syntynyt ennen 1 päivää heinäkuuta 1950, leskeneläkkeen saamisen edellytyksenä on 2 momentissa mainitun 50 vuoden asemesta 40 vuoden vähimmäisikä. Mitä tässä momentissa säädetään, ei koske edunjättäjän entistä puolisoa.

Lapsella on oikeus lapseneläkkeenä suoritettavaan perhe-eläkkeeseen, jos hän ei ollut täyttänyt 18 vuotta edunjättäjän kuollessa. Lapselle maksetaan lapseneläkettä aina lapsen oman vanhemman jälkeen. Oikeutta lapseneläkkeeseen ei kuitenkaan ole useamman kuin kahden edunjättäjän jälkeen samanaikaisesti.

Leskellä ei ole oikeutta leskeneläkkeeseen 2 momentin 1 kohdan nojalla, jos siinä tarkoitettu lapsi on annettu ottolapseksi ennen edunjättäjän kuolemaa tai jos siinä tarkoitettu lapsi on edunjättäjän lapsi, jonka leski on edunjättäjän kuoltua ottanut ottolapsekseen. Jos leskellä on aikaisemman avioliiton perusteella oikeus saada 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien, eläkeohjesäännön tai eläkesääntöjen mukaista eläkettä vastaavaa perhe-eläkettä, ei hänellä ole oikeutta uuteen perhe-eläkkeeseen.

Perhe-eläkkeeseen ei ole oikeutta henkilöllä, joka on rikoksella tahallisesti aiheuttanut edunjättäjän kuoleman.

4 c §

Oikeus saada työttömyyseläkettä on 60 vuotta täyttäneellä pitkäaikaisesti työttömällä työntekijällä, edellyttäen että:

2) hän on 3 momentissa tarkoitettua työtömäksi joutumista välittömästi edeltäneiden 15 kalenterivuoden aikana ansainnut 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä tai muuta siihen verrattavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä yhteensä vähintään viisi vuotta; lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaisissa tarkoitetuissa työsuhteissa saatujen ansioiden perusteella ansainta-aika otetaan tällöin huomioon niin kuin sanotun lain 4 §:n 6 momentissa säädetään;

4 d §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, täyttä työkyvyttömyyseläkettä suoritetaan 4 §:n 6 momentin mukaisesti, jos eläkehakemus on tehty ennen kuin sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa on maksettu 1 momentissa mainituilta 150 ensimmäiseltä suorituspäivältä tai jos työkyvyttömyyseläke myönnetään 4 e §:ssä tarkoitettuna yksilöllisenä varhaiseläkkeenä. Tällöin kuitenkin täyden työkyvyttömyyseläkkeen suorittamisen edellytyksenä on, ettei eläkehakemuksen tekemistä seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä tai, jos tänä aikana on haettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa, sen hakemista seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä ole myönnetty vähintään kuukauden ajalta yhdenjaksoisesti maksettavaa päivärahaa, joka kohdistuu työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiseen aikaan tai, jos tähän aikaan kohdistuva päiväraahakemus on hylätty, sen hylkäämisen jälkeiseen aikaan. Jos päivärahan suorittaminen lakkaa ensisijaisuusaikana sairausvakuutuslain 15 a §:n perusteella sen vuoksi, että työntekijälle myönnetty 8 §:n 4 momentissa tarkoitettun muun lain, eläkeohjesäännön tai eläkesäännön mukainen vanhuuseläke alkaa, työntekijälle suoritetaan täyttä työkyvyttömyyseläkettä sanotun eläkkeen alkamisesta lukien, kuitenkin aikaisintaan 4 §:n 6 momentissa säädetystä ajankohdasta.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään taikautuvasti, eläkettä ei makseta siltä ajalta, jolta työntekijä on saanut 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, eläkeohjesäännön tai eläkesäännön taikka kuntoutusrahain (611/91) mukaista kuntoutusrahaa tai ansionmenetys-

korvausta tapaturmavakuutuksen tai liikenevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella.

4 e §

Yksilöllistä varhaiseläkettä maksetaan aikaisintaan eläkkeen tai 19 e §:ssä tarkoitetun ennakkopäätöksen hakemista seuraavan kuukauden alusta. Poikkeuksellisesta syystä eläke voidaan maksaa takautuvasti, kuitenkin enintään vuoden ajalta ennen hakemista seuraavaa kuukautta.

4 g §

Osa-aikaeläke lakkautetaan, jos työntekijä ei enää täytä 4 f §:ssä säädettyjä eläkkeen saamisen edellytyksiä. Jos työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke myönnetään samalta ajalta, jolta on maksettu osa-aikaeläkettä, katsotaan osa-aikaeläke työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeen osasuorituksiksi. Jos työntekijä täytettyään 65 vuotta edelleen jatkaa osa-aikatyötä, muutetaan osa-aikaeläke, sen estämättä mitä muualla tässä laissa säädetään, saman suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Työntekijän lopettaessa osa-aikatyön maksetaan vanhuuseläkkeen lykkääntyneet osa siten korotettuna kuin 5 a §:n 1 momentissa säädetään ja lisättynä 5 §:n 6 momentissa tarkoitetulla määrällä.

Kuntoutuskorotus

4 j §

Jos työntekijälle eläkelaitoksen päätöksen perusteella 4 h §:n 1 momentin mukaisesti tehdään kuntoutustutkimuksia taikka annetaan työhön ja ammattiin johtavaa koulutusta tai työhönvalmennusta tai lääkinnällistä kuntoutusta, kuntoutustukeen maksetaan kuntoutuskorotus. Korotus maksetaan myös, jos vastaavan päätöksen on antanut jokin muu 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä kuntoutustukena maksava eläkelaitos.

Kuntoutuskorotus maksetaan niin ikään, jos 1 momentissa tarkoitettu päätös koskee työntekijää, joka saa työkyvyttömyyseläkettä muuna kuin kuntoutustukena.

Kuntoutuskorotus on 33 prosenttia kuntou-

tustuen tai työkyvyttömyyseläkkeen 8 §:n mukaisesti yhteensovitetusta määrästä. Se maksetaan niiltä kalenterikuukausilta, joiden ajan kuntoutus kestää.

Kuntoutusraha, kuntoutusavustus ja kuntoutuskustannukset

4 k §

Muulla kuin työkyvyttömyyseläkkeensaajalla on oikeus kuntoutusrahaan niiltä kalenterikuukausilta, joiden aikana hän on estynyt tekemästä ansiotyötä 4 h §:ssä tarkoitetun kuntoutuksen johdosta.

Kuntoutusrahaa voidaan maksaa myös kuntoutuspäätöksen antamisen ja kuntoutuksen alkamisen väliseltä ajalta sekä kuntoutusjaksojen väliseltä ajalta. Tällöin kuntoutusrahaa maksetaan kuitenkin enintään kolmelta kuukaudelta kalenterivuotta kohden kummankin syyn perusteella erikseen lasketuna, jollei sen maksaminen pidemmältä ajalta ole kuntoutuksen etenemisen turvaamiseksi perusteltua.

4 n §

Muutosta ei saa hakea päätökseen, joka koskee oikeutta 4 h §:n mukaiseen kuntoutukseen tai 4 k §:n 2 momentin mukaiseen kuntoutusrahaan, eikä päätökseen, joka koskee 4 k §:n 3 momentin ja 4 l §:n 3 momentin mukaista harkinnanvaraista kuntoutusavustusta.

5 §

Eläkkeen määrä on eläkkeen perusteena olevasta palkasta 1/8 prosenttia

1) jokaiselta täydeltä eläkkeeseen oikeuttavan palvelusajan kuukaudelta;

2) siltä osin kuin eläkkeeseen oikeuttavaksi luetaan 6 a §:n 1 momentissa tarkoitettu tuleva aika; ja

3) siltä osin kuin eläkkeeseen oikeuttavaksi luetaan 6 c §:n 1 momentin perusteella aika, jolta työntekijä on saanut täysitehoista eläkettä.

Edellä 1 momentin 1 kohdan mukaan laskettavan eläkkeen määrä on kuitenkin

1) 5/24 prosenttia sen vuoden alusta, jona työntekijä täyttää 60 vuotta; ja

2) 1/12 prosenttia siltä osin kuin palve-

lusajaksi on laskettava aika ennen 1 päivää heinäkuuta 1962.

Edellä 1 momentin 2 ja 3 kohdan mukaan laskettavan eläkkeen määrä on kuitenkin

1) 1/10 prosenttia siltä osin kuin tuleva aika koskee tai eläkettä on saatu 50 vuoden täyttämisen jälkeiseltä ajalta 60 vuoden täyttämiseen asti; ja

2) 1/15 prosenttia siltä osin kuin tuleva aika koskee tai eläkettä on saatu 60 vuoden täyttämisen jälkeiseltä ajalta.

5 a §

Jos eläke alkaa myöhemmin kuin 65 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, korotetaan 8 §:n mukaisesti yhteensovitettua eläkettä yhdellä prosentilla jokaiselta kuukaudelta, jolla eläkkeen alkaminen lykkäätty.

Jos eläke myönnetään 4 §:n 2 momentin mukaisesti varhennettuna, eläkettä vähennetään puoli prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä maksetaan ennen eläkeiän täyttämiskuukautta seuraavan kuukauden alkua. Vähennys lasketaan 8 §:n mukaisesti yhteensovitetusta eläkkeestä, joka työntekijälle on karttunut eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä. Jos tällöin työsuhde, jonka perusteella myönnettävää eläkettä ei ole varhennettu, päättyy ennen eläkeiän täyttämistä, sanotusta työsuhteesta karttunut eläke lisätään vanhuuseläkkeeseen siten muutettuna, että se vastaa sitä ikää, joka työntekijällä tästä myönnettävän eläkkeen alkamisajankohtana on.

Poiketen siitä, mitä 2 momentissa säädetään, vähennetään ennen vuotta 1937 syntyneen työntekijän varhennettua vanhuuseläkettä syntymävuodesta riippuen seuraavien prosenttimäärien mukaisesti:

Syntymävuosi	Vähennys prosenttia kuukautta kohti
1930	0,42
1931	0,43
1932	0,44
1933	0,46
1934	0,47
1935	0,48
1936	0,49

5 b §

Täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruus määrätään 5 §:n 1—3 momentin mukaan. Osaeläke on puolet täydestä eläkkeestä.

Jos työkyvyttömyyseläke lakkautetaan, se voidaan maksaa osaeläkkeenä vuotta lyhyemmältäkin ajalta. Osaeläke voidaan maksaa täytenä eläkkeenä 4 j §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun kuntoutuksen ajalta.

6 a §

Jos työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin työsuhteen päättymisestä on kulunut 360 päivää, luetaan tämän työsuhteen perusteella myönnettävää työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi myös työkyvyttömyyden alkamisen ja eläkeiän täyttämisen välinen aika (*tuleva aika*). Edellytyksenä on kuitenkin, että työntekijä on ollut työkyvyttömyyden alkamisvuoden ja sitä välittömästi edeltäneiden kymmenen kalenterivuoden aikana vähintään 12 kuukautta 8 §:n 4 momentissa tarkoitettuun peruseläkkeeseen oikeuttavassa Suomessa vakuutettavassa ansiotyössä. Edellä tarkoitettua 12 kuukauden aikaa laskettaessa katsotaan eläkkeeseen oikeuttavaksi sellainen kalenterikuukausi, jolta työntekijä on saanut lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaisissa tarkoitettuja ansioita edellyttäen kuitenkin, että ansiot koko kalenterivuodelta ovat vähintään yhtä suuret kuin lain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu markkamäärä. Kalenterikuukausi, jolta työntekijä on saanut eräiden työsuhteissa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelaisissa tarkoitettuja ansioita, otetaan vastaavasti huomioon, jos ansiot koko kalenterivuodelta ovat vähintään sanotun lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua markkamäärän suuruiset.

Tuleva aika luetaan työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi myös sellaisen työsuhteen perusteella, jonka päätyttyä työntekijällä on 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen 360 päivän täyttymisen ja työkyvyttömyyden alkamisen välisen, enintään yhdeksän vuoden pituisen ajan, ollut 4 a §:n 1 momentissa tarkoitettu kolmea vuotta nuorempi lapsi. Tällöin edellytyksenä on kuitenkin, että;

Eläkepalkka

7 §

Eläkkeen perusteena oleva palkka (*eläkepalkka*) määrätään kustakin työsuhteesta erikseen. Eläkepalkka lasketaan työsuhteen päättymisvuotta edeltäneiden enintään 10 viimeisen kalenterivuoden työansioista (*valintavuodet*). Työsuhteen päättymisvuosi otetaan kuitenkin yhtenä valintavuotena huomioon, jos työsuhde on jatkunut enintään kolmen kalenterivuoden aikana tai koko päättymisvuoden. Eläkepalkkaa laskettaessa valintavuosien työansiot tarkistetaan 9 §:n mukaisesti.

Eläkepalkkaa laskettaessa jätetään huomioon ottamatta sellaiset valintavuodet ja vastaavat ansiot, joina vuosina ansioiden keskimäärä on vähemmän kuin 50 prosenttia kaikkien valintavuosien työansioiden keskimäärästä. Vuosia, jotka näin jätetään huomioon ottamatta, voi kuitenkin olla enintään kolmannes valintavuosista.

Eläkepalkka on edellä sanotulla tavalla huomioon otettujen kalenterivuosien työansioiden keskimäärä kuukautta kohden.

Eläkepalkkaa laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon aikaa, jolta työntekijällä on ollut oikeus saada 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua täysitehoista eläkettä, eikä aikaa sen jälkeen, kun työntekijä on täyttänyt 65 vuotta. Jos työsuhde on päätetty 2 §:n 5 momentin nojalla, katsotaan sen kuitenkin tätä pykälää sovellettaessa jatkuneen yhdenjaksoisesti, jos eläkkeen määrä siten laskettuna on suurempi.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi antaa tarkempia määräyksiä tämän pykälän soveltamisesta.

7 a §

Eläkepalkkaa laskettaessa kunkin valintavuoden työansiosta vähennetään määrä, joka vastaa sanotulle kalenterivuodelle vahvistettua 12 b §:ssä tarkoitettua työntekijäin eläkemaksuprosenttia.

Työansiota ei kuitenkaan vähennetä työntekijäin eläkemaksun vuoksi enempää kuin sillä suhteellisella määrällä, jolla ansiotason suhteellinen nousu ylittää hintojen suhteellisen nousun vuoden 1992 kolmannesta vuosineljänneksestä sanotun työansion ansaitsemisvuotta edeltäneen kalenterivuoden kol-

mannen vuosineljänneksen loppuun mennessä. Kunakin vuonna vähennetään kuitenkin vähintään edelliselle kalenterivuodelle vahvistettu suhteellinen määrä.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa kullekin kalenterivuodelle kertoimen 1 ja 2 momentissa tarkoitetun vähennyksen suorittamista varten.

7 b §

Jos tuleva aika luetaan eläkkeeseen oikeuttavaksi kuutta kuukautta lyhyemmän työsuhteen perusteella, eläkepalkka määrätään tulevalta ajalta 6 a §:ssä tarkoitettun 360 päivän ja sitä edeltäneen vuoden aikana jatkuneista tämän lain alaisista työsuhteista. Eläkepalkkana käytetään tällöin sanotun tarkastelujakson aikana jatkuneiden työsuhteiden eläkkeeseen oikeuttavilla ajoilla painotettujen 7 §:n mukaan määräytyvien palkkojen kuukautta kohden laskettua keskimäärää, jolloin tarkastelujaksolta näistä työsuhteista otetaan aikana huomioon täydet kuukaudet, kuitenkin yhteensä enintään kaksitoista kuukautta laskettuna eläketapahtumasta.

Jos työntekijä on 1 momentissa sanottuna aikana ollut samanaikaisesti kahdessa tai useammassa tämän lain alaisessa työsuhteessa, lasketaan tätä pykälää sovellettaessa näiden työsuhteiden eläkepalkat samanaikaisesti jatkuneelta eläkkeeseen oikeuttavalta ajalta yhteen.

7 c §

Jos 7 §:ssä tarkoitettuihin kalenterivuosiin sisältyy työsopimuslain 34 §:ssä tarkoitettua palkatonta erityisäitiys-, äitiys- tai vanhempainlomaa taikka hoitovapaata, eläkkeen perusteena oleva palkka lasketaan 7 §:stä poiketen siten, että kalenterivuosina otetaan huomioon enintään kymmenen viimeistä sellaista kalenterivuotta, joihin ei sisälly mainittua palkatonta aikaa.

Jos kuitenkin 1 momentissa tarkoitettua palkatonta aikaa sisältyy työsuhteen kaikkiin kalenterivuosiin tai valituksi tulleista vuosista mikään ei sisälly työsuhteen kymmenen viimeiseen kalenterivuoteen, eläkepalkkana pidetään sitä työssäoloaikaista keskimääräistä ansiota, joka vastaa vakiintunutta ansiotasoa ennen työsuhteen päättymistä.

Eläkepalkka määrätään kuitenkin 7 tai 7 d §:n edellytysten mukaisesti, jos se niin laskettuna on suurempi.

Eläketurvakeskus antaa tarkemmat ohjeet tämän pykälän soveltamisesta.

7 d §

Jos työntekijän tai edunsaajan ilmoituksen johdosta tulee selvitetyn, että eläkepalkka on työntekijän tai edunjähtäjän tämän lain alaisessa työsuhteessa jonkin enintään kymmenen vuotta ennen eläketapahtumaa ilmaantuneen poikkeuksellisen syyn vuoksi alempi kuin hänen 9 §:n mukaisesti tarkistettu eläkepalkkansa samassa työsuhteessa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurempaa palkkaa voitiin pitää vakiintuneena, ja jos tällä seikalla on vähintään 20 prosentin vaikutus eläketurvaan, pidetään työsuhteen eläkepalkkana sitä keskimääräistä työansiota, joka työntekijällä olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt.

Jos työntekijä tai edunsaaja esittää riittäväksi katsottavan selvityksen, noudatetaan 1 momentin säännöstä, vaikka poikkeuksellinen syy olisi ilmaantunut aikaisemmin kuin kymmenen vuotta ennen eläketapahtumaa.

Jos tulee selvitetyn, että eläkepalkka on poikkeuksellisesta syystä 1 momentissa tarkoitettulla tavalla korkeampi kuin vakiintunut työansio, voidaan eläkepalkkaa samalla tavoin alentaa.

Sen estämättä, mitä 2 §:n 3 ja 4 momentissa säädetään työsuhteen päättymisestä työajassa tapahtuneen muutoksen johdosta, katsotaan sanotun työsuhteen jatkuneen yhdenjaksoisesti tätä pykälää sovellettaessa.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö voi antaa tarkempia määräyksiä tämän pykälän soveltamisesta.

7 e §

Eläkepalkkaa laskettaessa työansio määräytyy samojen perusteiden mukaan kuin veron ennakkoa pidettäessä, kuitenkin niin, ettei työsuhteen päättyessä maksettavaa vuosiloman korvausta oteta huomioon.

Ulkomaantyöstä eläketurvaa järjestettäessä ja eläkepalkkaa laskettaessa eläkkeen perusteena olevana työansiona pidetään kuitenkin sitä palkkaa, mitä vastaavasta työstä Suomessa olisi maksettava, tai palkkaa, jon-

ka muutoin voidaan katsoa vastaavan sanotua työtä.

Jos työn korvaus on sovittu osaksi tai kokonaan hyvitetäväksi yleisöltä tulevilla palvelurahoilla tai vapaaehtoisilla lahjoilla, niistä saatua tuloa pidetään tässä pykälässä tarkoitettuna työansiona.

Työeläkelisiä

7 f §

Muuta kuin osa-aikaeläkettä korotetaan työeläkelisillä, jos työntekijä on saanut:

1) työttömyysturvalain mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa joko työttömyysturvalain tarkoitettuna palkansaajana tai työttömyysturvalain 1 a §:n 1 momentin 1—3 kohdan tarkoitettamana yritystoimintaa harjoittaneena henkilönä;

2) työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaista ansiotukea;

3) koulutus- ja erorahastosta annetun lain, valtion virkamieslain, peruskoululain tai lukiolain mukaista omaehtoista ammatillista aikuiskoulutusta varten myönnettävää henkilökohtaista tukea; tai

4) tämän lain 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien, eläkeohjesäännön tai eläkesääntöjen taikka kuntoutusrahalain mukaista kuntoutusrahaa tai ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella, ei kuitenkaan, jos kuntoutusrahaa on maksettu eläkkeen lisänä.

Edellä 1 momentissa mainittu etuus ei oikeuta työeläkelisään, jos etuus on maksettu:

1) ajalta ennen sen kalenterivuoden alkua, jona työntekijä on täyttänyt 23 vuotta;

2) ajalta ennen sitä kalenterivuotta, jona työntekijällä on ollut ensimmäinen 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, eläkeohjesäännön tai eläkesäännön mukaiseen eläkkeeseen oikeuttava virka- tai työsuhte taikka yrittäjätoiminta, tai sanotulta kalenterivuodelta;

3) kalenterivuodelta, jonka ajan työntekijä on ollut 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, eläkeohjesäännön tai eläkesäännön alaisessa virka- tai työsuhteessa taikka yrittäjätoiminnassa, jollei työntekijä ole samana kalenterivuonna ansainnut lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaista palkkaa vähintään sanotun lain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua rajamäärää; eikä

4) eläketapahtuman sattumisvuodelta.

Työeläkelisä lasketaan kertomalla eläkkeen määrä niiden kuukausien lukumäärällä, joilta 1 momentissa mainittua etuutta on maksettu (*etuuskuukaudet*) ja jakamalla tulo luvulla, joka saadaan vähentämällä etuuskuukausien lukumäärä niiden täysien kuukausien lukumäärästä, jotka sisältyvät aikaan työntekijän 23 vuoden iän täyttämisenä, kuitenkin aikaisintaan 1 päivästä heinäkuuta 1962, 65 vuoden iän saavuttamiseen. Etuuskuukaudet määrätään etuuslajeittain täysinä kuukausina niiden päivien yhteen lasketun lukumäärän perusteella, joilta työntekijä on saanut 1 momentin mukaan työeläkelisään oikeuttavaa etuutta. Etuuskuukausia määrättäessä päivien jakajana käytetään kunkin etuuslajin osalta niiden päivien lukumäärää, joilta etuutta voidaan keskimäärin kuukaudessa enintään maksaa.

Työttömyysturvalain 17 §:n mukaista soviteltua työttömyyspäivärahaa saaneen työntekijän työttömyyspäivien lukumääränä käytetään saatuja päivärahoja vastaavien täysien päivien lukumäärää. Samoin menetellään, jos muuta 1 momentissa mainittua etuutta on maksettu muutoin kuin täyttä päivärahaa vastaavana.

Lapsikorotus

7 g §

Jos vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeen saaja on syntynyt ennen 1 päivää tammikuuta 1939 ja jos hänellä tai hänen puolisolallaan on sellainen 4 a §:n 1 momentissa tarkoitettu 18 vuotta nuorempi lapsi, jolla eläkkeensaajan jälkeen olisi oikeus perhe-eläkkeeseen, lisätään eläkkeeseen lapsikorotus.

Jos eläkkeensaaja on syntynyt ennen 1 päivää tammikuuta 1920, lapsikorotus on yhdestä lapsesta 20 prosenttia eläkkeen määrästä. Jos eläkkeensaaja on syntynyt edellä sanottua myöhemmin, prosenttiluvusta 20 vähennetään yksi jokaista vuotta kohden, jolla eläkkeensaajan syntymävuosi ylittää vuoden 1919. Kahdesta tai useammasta lapsesta lapsikorotus on kaksinkertainen.

Lapsikorotukseen oikeuttavien lasten lukumäärän muuttuessa suoritetaan siitä aiheutuva eläkkeen tarkistus muutosta seuraavan maksukauden alusta.

Perhe-eläkkeen määrä

7 h §

Perhe-eläkkeen suuruus määräytyy edunjättäjän tämän lain vähimmäisehtojen mukaisen vanhuuseläkkeen tai täyden työkyvyttömyyseläkkeen perusteella, jota hän sai kuollessaan. Jollei edunjättäjä saanut mainittua eläkettä, edunjättäjän eläkkeen määrä lasketaan siten kuin se olisi laskettu, jos hän olisi kuolinpäivänään tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi, jollei edunsaaja muuta selvitä. Perhe-eläkkeen määrää laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon 7 g §:n mukaista korotusta eikä 8 §:n mukaista vähennystä.

Leskeneläkkeen määrä on, jollei 5 momentista taikka 8 tai 8 c—8 f §:stä muuta johdu:

6/12 edunjättäjän eläkkeestä, jos edunsaajina on leski yksin tai leski ja yksi lapsi;

5/12 edunjättäjän eläkkeestä, jos edunsaajina on leski ja kaksi lasta;

3/12 edunjättäjän eläkkeestä, jos edunsaajina on leski ja kolme lasta; sekä

2/12 edunjättäjän eläkkeestä, jos edunsaajina on leski ja neljä tai useampia lapsia.

Lapseneläkkeiden yhteismäärä on, jollei 8 §:stä muuta johdu:

4/12 edunjättäjän eläkkeestä, jos lapsia on yksi;

7/12 edunjättäjän eläkkeestä, jos lapsia on kaksi;

9/12 edunjättäjän eläkkeestä, jos lapsia on kolme; sekä

10/12 edunjättäjän eläkkeestä, jos lapsia on neljä tai useampia.

Lapseneläkkeiden yhteismäärä jaetaan tasan edunsaajina olevien lasten kesken. Jos edunsaajina on lapsia, joilla ei ole kumpakaan vanhempaa, lapseneläkkeiden yhteismäärään lisätään 2/12 erikseen kummankin edunjättäjän eläkkeistä edellyttäen, että lesken- ja lapseneläkkeet eivät yhteensä ylitä edunjättäjän eläkkeen määrää. Jos lapsi saa lapseneläkettä muun edunjättäjän kuin vanhempansa jälkeen, määrätään lisä niistä edunjättäjien eläkkeistä, joiden perusteella täysorpo lapsi saa lapseneläkkeensä. Lisä jaetaan edellä mainittujen täysorpojen lasten kesken tasan.

Edunjättäjän entisen puolison perhe-eläkkeen suuruus määrätään siten, että sen osuus 2 momentin mukaisesti lasketusta les-

keneläkkeen määrästä on sama kuin mitä 60 prosenttia edunjättäjän entiselle puolisolleen maksamasta elatusavusta on 1 momentissa tarkoitettu edunjättäjän eläkkeestä. Jos edunsaajana on myös leski, on entisten puolisolien perhe-eläkkeiden yhteismäärä enintään puolet leskeneläkkeestä. Yhteismäärä vähennetään leskeneläkkeestä ja jaetaan entisten puolisolien kesken elatusapujen suhteessa.

Jos edunsaajien lukumäärä muuttuu tai jos edunsaajana olevasta lapsesta tulee 3 momentissa tarkoitettulla tavalla täysorpo, perhe-eläkkeen määrä ja sen jakautuminen edunsaajien kesken tarkistetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta.

Yhteensovitus ja eläkesovitus

8 §

Jos tämän lain vähimmäisehtojen mukainen vanhuus- tai työkyvyttömyyseläke taikka, milloin työntekijä lisäksi saa tapaturmavakuutuslain (608/48) säännöksiin perustuvaa päivärahaa tai tapaturmaeläkettä, liikennevakuutuslain (279/59) nojalla myönnettyä omaan vammaan perustuvaa jatkuvaa korvausta, tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/91) tai liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/91) nojalla myönnettyä ansionmenetykskorvausta, sotilasvammalain nojalla myönnettyä elinkorkoa tai 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä taikka muuta siihen verrattavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä, näiden suoritusten yhteismäärä ylittää 2 momentissa säädetyn yhteensovitusrajan, vähennetään tämän lain mukaisesta vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeestä määrä, joka on yhtä suuri osa ylitteestä kuin tämän lain vähimmäisehtojen mukainen eläke on kaikista peruseläkkeistä. Jos vanhuuseläke 5 a §:n 1 momentin mukaisesti myönnetään myöhemmästä ajankohdasta kuin eläkeiän saavuttamista seuraavan kuukauden alusta, yhteensovitus toimitetaan työntekijän täyttäessä vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän.

Jos saman edunjättäjän kuoleman johdosta edunsaajille myönnetty tämän lain vähimmäisehtojen mukainen perhe-eläke, 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä vastaava

muu perhe-eläke taikka 1 momentissa tarkoitettua muuta eläkettä tai jatkuvaa korvausta vastaava perhe-eläke tai jatkuva korvaus yhteensä ylittävät yhteensovitusrajan, vähennetään tämän lain mukaisesta eläkkeestä määrä, joka on yhtä suuri osa ylitteestä kuin tämän lain vähimmäisehtojen mukainen perhe-eläke on 4 momentissa tarkoitettuja peruseläkkeitä vastaavista kaikista perhe-eläkkeistä. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon eläkkeeseen tai jatkuvaan korvaukseen sisältyvää määräaikaista korotusta. Yhteensovitusraja on 60 prosenttia perhe-eläkkeen perusteena olevan edunjättäjän eläkkeen 2 ja 3 momentin mukaisesti lasketusta yhteensovitusperusteesta vähennettynä kutakin edunsaajana olevaa lasta kohden perhe-eläkelain mukaan suoritettavan lapseneläkkeen perusmäärällä sekä, jos tämän lain mukaisena edunsaajana on myös leski, perhe-eläkelain mukaisen leskeneläkkeen pohjaosan määrällä. Vähennyksenä ei kuitenkaan oteta huomioon enempää kuin 30 prosenttia yhteensovitusperusteesta. Silloin, kun perhe-eläkkeen saajana on lesken asemesta edunjättäjän entinen puoliso, yhteensovitusta toimitettaessa ei vähennetä perhe-eläkelain mukaisen leskeneläkkeen pohjaosan määrää. Jos 7 h §:n mukaisesti edunsaajien lukumäärän perusteella laskettu perhe-eläke on pienempi kuin edunjättäjän eläke, alennetaan edellä sanottuja prosenttimääriä samassa suhteessa. Yhteensovitettu perhe-eläke jaetaan edunsaajien kesken 7 h §:ssä mainittujen määrien suhteessa.

8 d §

Eläkesovituksessa vähennetään 7 h ja 8 §:n mukaisesti määrättyä leskeneläkettä, jos lesken 8 c §:ssä tarkoitettut ansiotyöhön perustuvat eläkkeet ylittävät eläkesovitusperuste. Eläkesovitusperuste on 255 markkaa kuukaudessa, jos edunjättäjän 7 h §:n 1 momentin mukaisesti laskettu eläke ja 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien, eläkeohjesäännön tai eläkesääntöjen mukaiset eläkkeet taikka niihin verrattavat työ- tai virkasuhteeseen perustuvat eläkkeet yhteensä ylittävät sanotun markkamäärän. Eläkesovitusperuste on sanottujen eläkkeiden yhteismäärän suuruinen, jos yhteismäärä ylittää 127,50 markkaa ja on enintään 255 markkaa. Muussa tapauksessa eläkesovitusperuste on

127,50 markkaa. Jos eläkesovitus tulee tehtäväksi ensimmäisen kerran ennen vuotta 2004, eläkesovitusperusteena käytetään vuonna 1990 sanotun 255 markan asemesta 348 markkaa, josta vähennetään 6,64 markkaa kunakin seuraavana vuonna.

Indeksitarkistus

9 §

Eläketurva sidotaan maan palkka- ja hintatason muutokseen siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Tätä varten sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa joka kalenterivuodeksi indeksiluvut. Niitä määrättäessä palkkatason muutoksesta vähennetään määrä, joka vastaa 12 b §:ssä tarkoitetun työntekijän eläkemaxiprosentin muutosta edeltävän kalenterivuoden alussa.

Sen kalenterivuoden loppuun, jona työntekijä täyttää tai edunjäntäjä täyttäisi 65 vuotta, eläketurva sidotaan indeksiin, jossa palkkatason muutoksen painokerroin on 0,5 ja hintatason muutoksen painokerroin 0,5. Tämän jälkeiseltä ajalta käytetään indeksiä, jossa palkkatason muutoksen painokerroin on 0,2 ja hintatason muutoksen painokerroin 0,8.

Indeksilukujen muutoksen edellyttämällä tavalla tarkistetaan eläkettä myönnettäessä ja eläkkeiden yhteensovittamista uudelleen toimitettaessa eläkepalkka ja sen jälkeen kalenterivuositain eläkkeen määrä siten kuin sosiaali- ja terveysministeriön päätöksellä tarkemmin määrätään.

10 a §

Jos työsuhdeselvittely koskee eläketurvakeskuksen 1 §:n 6 momentin perusteella ratkaistavaa asiaa, 1 momentissa tarkoitetun päätöksen antaa eläketurvakeskus.

12 §

Eläkelaitosten keskinäinen vastuu eläkkeistä ja kuntoutusrahasta määräytyy sekä eläkkeistä ja kuntoutusrahasta eläkelaitoksille aiheutuvat kulut jaetaan eläkelaitosten kesken, mikäli eläkelaitokset eivät ole toisin sopineet, seuraavasti:

2) työkyvyttömyyseläkkeestä, joka on myönnetty 6 a §:ää soveltaen ja sellaisen työttömyyseläkkeen puolesta määrästä, joka on myönnetty soveltaen 6 a §:ää vähintään viisi vuotta jatkuneeseen työsuhteeseen, näihin eläkkeisiin luettuna myös lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa ja merimieseläkelain 3 a §:n 4 momentissa tarkoitettu, sanotun lain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa, mutta ei 4 j eikä 7 g §:n mukaista korotusta eikä 9 §:n perusteella eläkkeen alkamisen, työttömyyseläkkeen osalta kuitenkin 4 c §:ssä tarkoitetun työttömäksi joutumispäivän jälkeen annettuja korotuksia, sekä siitä kuntoutusrahan osasta, joka vastaa 6 a §:ää soveltaen myönnettystä työkyvyttömyyseläkkeestä yllämainitulla tavalla määräytyvää eläkkeen osaa, vastaa yksin se eläkelaitos, jonka toimintapiiriin työntekijä kuului sanotussa pykälässä tarkoitetun työsuhteen perusteella;

Kuntoutukseen liittyvistä muista kuin kuntoutustuen ja kuntoutusrahan aiheuttamista kustannuksista vastaa yksin kuntoutuksesta huolehtiva eläkelaitos.

12 c §

Tämän lain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille, merimieseläkelaiissa tarkoitetulle merimieseläkekassalle sekä kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaiissa tarkoitetulle kunnalliselle eläkelaitokselle työttömyys- ja koulutusajan huomioon ottamisesta aiheutuvan vastuun ja kulujen peittämiseksi tulee työttömyyskassalaissa (603/84) tarkoitetun työttömyyskassojen keskuskassan suorittaa vuosittain sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa määräajassa eläketurvakeskukselle vakuutusmaksu, joka lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamana prosenttimääränä keskuskassan tukimaksuista. Määräosa on vahvistettava siten, että vakuutusmaksuna arvion mukaan kertyy sama määrä, joka saataisiin, jos 7 f §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettua etuutta vastaavilta päiviltä suoritettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu. Tällöin vakuutusmaksun perusteena olevana palkkana käytetään sitä työansiota, jon-

ka arvioidaan vastaavan 7 f §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun etuuden perusteena olevaa keskimääräistä palkkaa. Eläketurvakeskuksen ja työttömyyskassojen keskuskaasan yhteisestä esityksestä sosiaali- ja terveysministeriö voi määrätä suoritettavaksi edellä sanotun vakuutusmaksun ennakkoa.

17 §

Työnantaja on velvollinen antamaan eläkelaitokselle, eläketurvakeskukselle ja tämän lain mukaiselle valitusviranomaiselle kaikki ne tiedot, jotka ovat tarpeen tämän lain täytäntöönpanoa varten. Sanotuilla laitoksilla on oikeus tarkastaa työnantajan kirjoista tietojen oikeellisuus. Siltä osin kuin työnantaja jättää sanotut tiedot toimittamatta tai toimittaa ne myöhemmin kuin asetuksessa tarkemmin säädetään, työnantajalle määrätään arvion perusteella enintään kaksinkertaiseksi korotettu vakuutusmaksu, jollei ole erityistä syytä luopua korotuksen määräämisestä. Eläketurvakeskus antaa tarvittaessa tarkemmat ohjeet korotuksen määräämisestä ja siitä luopumisesta. Mitä edellä säädetään työnantajasta, koskee soveltuvin osin myös 6 a ja 7 f §:ssä tarkoitettuja etuuksia myöntäviä viranomaisia ja laitoksia.

19 b §

Jos vanhuus- tai perhe-eläke taikka sellainen täysi työkyvyttömyyseläke, jonka suuruutta määrättäessä ei ole sovellettu 6 a §:ää, on ennen 8 §:n mukaisen yhteensovituksen suorittamista pienempi kuin 2,50 markkaa kuukaudessa, eläkelaitoksella on oikeus suorittaa eläke kertasuorituksena, joka lasketaan perusteiden mukaan. Kertasuorituksen saajalla ei sen jälkeen ole saman eläketapahtuman johdosta oikeutta eläkkeeseen niiden työsuhteiden perusteella, joiden nojalla suoritusta vastaava eläke olisi maksettu. Jos määräajaksi myönnetty työkyvyttömyyseläke on maksettu kertasuorituksena, voidaan eläkkeensaajalle kuitenkin myöntää eläke siltä ajalta, jonka hänen työkyvyttömyytensä määräajan jälkeen jatkuu. Edellä mainittu markkamäärä tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta sen indeksiluvun mukaan, joka vahvistetaan

9 §:n 2 momentin 1 virkkeen soveltamista varten.

19 d §

Etuuden korotusta, jonka määrä on pienempi kuin 15 markkaa, ei ole maksettava. Edellä sanottua markkamäärää tarkistetaan vuosittain 9 §:n 2 momentin 1 virkkeessä säädetyn indeksiluvun mukaan. Tarkistettumarkkamäärä pyöristetään lähimmäksi täydeksi markaksi.

Ennakkopäätös

19 e §

Työntekijällä on oikeus saada ennakkopäätös siitä, täyttääkö hän

1) yksilöllisen varhaiseläkkeen 4 e §:n 1 momentissa ja 2 momentin viimeisessä virkkeessä mainitut; tai

2) osaeläkkeenä myönnettävän työkyvyttömyyseläkkeen 4 §:n 3 momentissa ja 5 b §:n 1 momentissa mainitussaamisen edellytykset.

Ennakkopäätös on eläkelaitosta sitova, jos siihen perustuva eläkehakemus tehdään yhdeksän kuukauden tai työnantajan ja työntekijän sopiman sitä pidemmän ajan kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Ennakkopäätökseen saa hakea muutosta niin kuin 21 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Lain 4 §:n 5—7 momenttia ja 4 j §:ää sovelletaan työkyvyttömyyseläkkeeseen, joka alkaa tai tulee jatkettavaksi lain voimaantulon jälkeen. Lain 4 j §:n 2 momenttia sovelletaan lisäksi lain voimaan tullessa jatkuvaan työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos 4 h §:n mukainen päätös annetaan lain ollessa voimassa.

Lain 5 §:ää ja 6 a §:n 1 momenttia sovelletaan sellaiseen eläkkeeseen, jossa eläketapahtuma sattuu tämän lain tultua voimaan. Ennen vuotta 1943 syntyneeseen työntekijään, jolla tämän lain voimaan tullessa on oikeus työttömyysturvalain mukaiseen päivärahaan tai työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaiseen koulutustukseen, sovelletaan kuitenkin edelleen työntekijäin eläkelain 5 §:n 1 momenttia sellaisena kuin se on tämän lain voimaan tullessa. Säännöstä sovellettaessa työntekijällä katso-

taan olevan oikeus päivärahaan myös työttömyysturvalain 12 §:ssä tarkoitettuna omavastuuajana ja 1 päivänä tammikuuta 1996. Säännöstä ei kuitenkaan sovelleta työntekijään, jos hänellä on oikeus päivärahaan 31 päivän lokakuuta 1995 jälkeen alkaneen lomautuksen perusteella ja jos hän 29 päivänä helmikuuta 1996 mennessä uudelleen aloittaa työntönteon sen työnantajan lukuun, jonka työsuhteesta hänet oli lomautettu.

Sen estämättä mitä edellä 3 momentissa säädetään, sovelletaan lain 5 §:n 1 momenttia, sellaisena kuin se on voimassa tämän lain voimaan tullessa, laskettaessa eläkkeen määrää työntekijäin eläkelain 6 c §:n 1 momentissa tarkoitettulta aikaisemman työkyvyttömyyseläkkeen jatkumisajalta, jos sanottu eläke on myönnetty ennen tämän lain voimaantuloa alkaneen työkyvyttömyyden perusteella.

Lain 5 a §:n säännöksiä sovelletaan sellaisina kuin ne ovat voimassa tämän lain voimaan tullessa, jos työntekijä tai edunjäntäjä on täyttänyt eläkeiän ennen tämän lain voimaantuloa.

Lain 7, 7 a, 7 b, 7 c ja 7 e §:ää sovelletaan työsuhteeseen, joka päättyy 1 päivänä tammikuuta 1996 tai sen jälkeen.

Siltä osin kuin lain 7 §:n 1 momentin mukaan määriteltäviin valintavuosiin luetaan kalenterivuusia ajalta ennen tämän lain voimaantuloa, määrätään nämä kalenterivuodet ja niitä vastaavat työansiot soveltaen 7 §:n 1 momenttia sellaisena kuin se on tämän lain voimaan tullessa. Tämän lain 7 §:n 2 momenttia ei sovelleta lain voimaantuloa edeltäviin valintavuosiin.

Lain 7 d §:ää sovelletaan sellaiseen työsuhteeseen, joka päättyy 1 päivänä tammikuuta 1996 tai sen jälkeen, kuitenkin siten muunnettuna, että eläketapahtumavuodesta riippuen prosenttiluvun 20 asemesta käytetään seuraavia prosenttilukuja:

Eläketapahtumavuosi	20 %:n asemesta
1996	7,5
1997	10,0
1998	12,5
1999	15,0
2000	17,5

Lain 9 §:ää sovelletaan eläkkeeseen, jota maksetaan lain voimassaoloajalta. Vahvistettaessa vuoden 1996 indeksilukuja käytetään vuoden 1995 indeksilukuna pistelukua 1 712 eikä tällöin sovelleta tämän lain 9 §:n 1 momentin viimeistä virkettä.

Jos työntekijä lain voimaan tullessa kuuluu sellaisen eläkejärjestelyn piiriin, jossa hänelle on järjestetty työntekijäin eläkelain 11 §:n mukainen tai muutoin lain vähimmäisehtoja parempi eläketurva, ei sanottu lisäeläketurva korotu sen johdosta, että vähimmäisehtojen mukainen eläketurva alenee tämän lain säännösten perusteella. Lisäeläketurvan ehdot taikka eläkekassan tai eläkesäätiön säännöt voidaan soveltuvin osin muuttaa vastaamaan tätä lakia. Mitä tässä momentissa säädetään, koskee etuuden tarkistamista myös 1 päivänä tammikuuta 1996 voimaan tulevan kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1487/95) johdosta. Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkempia määräyksiä tämän momentin soveltamisesta.

Tämän lain 9 §:n voimaantulosta johtuva indeksitarkistuksen muutos otetaan huomioon työntekijäin eläkelain 12 a §:n 2 momentin toisen virkkeen edellyttämän kohtuusperiaatteen mukaisesti sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamissa työntekijäin eläkelain 11 §:n mukaisen vakuutuksen perusteissa.

Tämän lain 8 d §:n 1 momentissa ja 19 b §:n 4 momentissa säädetty markkamäärät vastaavat vuodelle 1966 vahvistettua palkkaindeksilukua.

Tämän lain 19 d §:n 4 momentissa säädetty markkamäärä vastaa vuodelle 1984 vahvistettua palkkaindeksilukua.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 1483

Laki**lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) 4 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (560/93),

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 4 §:n 3 momentti, 4 a §:n 4 momentti, 4 b ja 5 §, 5 a §:n 1 momentti, 5 b §:n 4 momentti, 5 d §, 7 §:n 1 momentti ja 4 momentin johdantokappale, 7 a §:n 1 ja 4 momentti ja 9 §:n 1 momentin 2 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat, 1 §:n 1 momentti 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetussa laissa (391/95), 4 §:n 3 momentti 26 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa (473/81), 4 a §:n 4 momentti, 5 §, 5 b §:n 4 momentti, 5 d §, 7 §:n 1 momentti ja 4 momentin johdantokappale sekä 7 a §:n 1 ja 4 momentti mainitussa 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa, 4 b § 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (613/91), 5 a §:n 1 momentti 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (667/85) sekä 9 §:n 1 momentin 2 kohta 3 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1078/93), sekä

lisätään 4 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 29 päivänä joulukuuta 1972, 26 päivänä kesäkuuta 1981, 26 päivänä heinäkuuta 1985, 8 päivänä elokuuta 1986 ja 9 päivänä helmikuuta 1990 annetuilla laeilla (935/72, 473/81, 667/85, 604/86 ja 101/90), uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 ja 5 momentti siirtyvät 5 ja 6 momentiksi, lakiin siitä 20 päivänä joulukuuta 1968 annetulla lailla (691/68) kumotun 8 §:n tilalle uusi 8 § ja 13 a § seuraavasti:

1 §

Työntekijälle, joka sen vuoden jälkeen, jona hän on täyttänyt 13 vuotta, työskentelee metsätyössä, uittotyössä, maatalo- ja puutarhatalouden eri töissä, maa-, vesi- ja talonra-

kennustyössä, maanparannustyössä, turvetuotannossa, satamatyössä tai kotimaanliikenteen aluksessa taikka, sikäli kuin asetuksella säädetään, muulla sellaisella alalla, jolle lyhytaikaiset työsuhteet ovat luon-

HE 118/95

StVM 17/95

EV 115/95

teenomaisia, on työnantajan kustannettava eläketurva vanhuuden ja työkyvyttömyyden varalta sekä tällaisen työntekijän omaisille perhe-eläketurva tämän lain mukaan. Työntekijä on velvollinen osallistumaan tämän lain mukaisen eläketurvan kustantamiseen siten kuin 10 c §:ssä säädetään.

4 §

Työkyvyttömyyseläkettä suoritetaan, jollei työntekijän eläkelain 4 d §:n säännöksistä muuta johdu, sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt, ei kuitenkaan takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemista seuraavaa kuukautta edeltäneen vuoden ajalta. Työkyvyttömyyseläke myönnetään toistaiseksi tai 4 momentissa tarkoitettuna kuntoutustukena määrääjäksi. Työkyvyttömyyseläke lakkautetaan, kun eläkkeensaajan työkyky on siinä määrin palautunut, ettei hän enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä. Kuntoutustuki voidaan lakkauttaa, jos kuntoutustuen saaja on ilman pätevää syytä kieltäytynyt kuntoutuksesta.

Kuntoutustuki myönnetään työntekijän kuntoutumisen edistämiseksi niin pitkäksi ajaksi kuin hänen arvioidaan olevan estynyt tekemästä ansiotyötä työkyvyttömyyden vuoksi. Kuntoutustukea myönnettäessä eläkelaitoksen on varmistettava, että työntekijälle on laadittu hoito- tai kuntoutussuunnitelma. Kuntoutustuki voidaan myöntää työkyvyttömälle työntekijälle myös siksi ajaksi, jonka hoito- tai kuntoutussuunnitelman valmistelu kestää. Mitä muualla laissa säädetään työkyvyttömyyseläkkeestä ja sen saajasta, sovelletaan kuntoutustukeen ja sen saajaan.

4 a §

Yksilöllistä varhaiseläkettä maksetaan aikaisintaan eläkkeen tai 8 §:ssä tarkoitettun ennakkopäätöksen hakemista seuraavan kuukauden alusta. Poikkeuksellisesta syystä eläke voidaan maksaa takautuvasti, kuitenkin enintään vuoden ajalta ennen hakemista seuraavaa kuukautta.

4 b §

Kuntoutuksen antaminen sekä kuntoutuskorotuksen, kuntoutusrahan ja harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen saamisen edellytykset ja suuruus määräytyvät siten kuin työntekijän eläkelaisissa säädetään. Sanotun lain 4 h §:n 2 momentissa tarkoitettua eläkeiän saavuttamiseen jäljellä olevaa aikaa vastaa tämän lain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu tulevan ajan palkka.

5 §

Eläkkeen perusteena oleva palkka (*eläkepalkka*) on työntekijän ansaitsemien niiden palkkojen yhteismäärä,

1) joiden perusteella on suoritettu tämän lain mukainen vakuutusmaksu;

2) jotka on korjattu työntekijän eläkelain 9 §:n mukaisesti ja

3) joista on vähennetty työntekijän eläkelain 7 a §:ssä tarkoitettulla tavalla työntekijän eläkemaksun määrä.

Eläkepalkkaan ei kuitenkaan lueta palkkoja, jotka on ansaittu

1) ennen sitä kuukautta, jona työntekijä on täyttänyt 23 vuotta;

2) sellaisena kalenterivuonna, jona työntekijä on ansainnut tässä laissa tarkoitetuissa töissä vähemmän kuin 200 markkaa; eikä palkkoja

3) jotka on ansaittu sen kuukauden jälkeen, jona työntekijä on täyttänyt 65 vuotta.

Vanhuuseläkkeen eläkepalkkana ei oteta huomioon niitä palkkoja, jotka on ansaittu työntekijän 65 vuoden iän täyttämiskuukautena ja kuutena sitä edeltäneenä kuukautena. Tälle ajanjaksolle työntekijälle lasketaan kuukausiansioksi se työntekijän eläkelain 9 §:n mukaisesti korjattu palkka, jonka hän on kuukautta kohden keskimäärin ansainnut tätä ajanjaksoa edeltäneen kahdentoista kuukauden aikana työntekijän eläkemaksun määrällä vähennettynä.

Eläkkeen vuotuinen määrä on 1,5 prosenttia

1) 1—3 momentissa tarkoitettusta eläkepalkasta;

2) 7 §:n 1 momentissa tarkoitettusta tulevan ajan palkasta; ja

3) 7 b §:n 1 momentin perusteella lasketusta palkasta ajalta, jolta työntekijä on saanut täysitehoista eläkettä.

Edellä 4 momentin 1 kohdan mukaan laskettavan eläkkeen määrä on kuitenkin 2,5 prosenttia sen vuoden alusta, jona työntekijä täyttää 60 vuotta.

Edellä 4 momentin 2 ja 3 kohdan mukaan laskettavan eläkkeen määrä on kuitenkin

1) 1,2 prosenttia siltä osin kuin tulevan ajan palkka koskee tai eläkettä on saatu 50 vuoden täyttämisen jälkeiseltä ajalta 60 vuoden täyttämiseen asti ja

2) 0,8 prosenttia siltä osin kuin tulevan ajan palkka koskee tai eläkettä on saatu 60 vuoden täyttämisen jälkeiseltä ajalta.

5 a §

Jos eläke alkaa myöhemmin kuin 65 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, korotetaan työntekijän eläkelain 8 §:n mukaisesti yhteensovitettua eläkettä eläkkeen lykkäytymisen ajasta riippuen työntekijän eläkelain 5 a §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla.

5 b §

Jos työkyvyttömyyseläke lakkautetaan, se voidaan maksaa osaeläkkeenä vuotta lyhyemmältäkin ajalta. Osaeläke voidaan maksaa täytenä eläkkeenä työntekijän eläkelain 4 j §:ssä tarkoitetun kuntoutuksen ajalta.

5 d §

Sovellettaessa työntekijän eläkelain 8 §:n säännöksiä tämän lain mukainen eläke on rinnastettava työntekijän eläkelakiin perustuvaan eläkkeeseen. Valittaessa yhteensovitusperustetta on otettava huomioon tämän lain mukaiseen eläkkeeseen oikeuttava korkein kalenterivuodelta laskettava palkka työntekijän eläkelain 7 a §:ssä tarkoitetulla tavalla työntekijän eläkemaksun määrällä vähennettynä tai työntekijän keskimääräinen palkka laskettuna 7 a §:n säännösten mukaisella tavalla.

Jos työntekijän eläkelain 8 §:n 3 momentissa tarkoitettu muu kuin tämän lain mukainen työ- tai virkasuhde taikka yrittäjätoiminta on jatkunut sellaisen kalenterivuoden taikka mainitussa momentissa tarkoitettu eläke vähintään kolmen peräkkäisen sellaisen kalenterivuoden ajan, jona työntekijä tässä laissa tarkoitetussa työssä on ansainnut vä-

hintään 800 markkaa, lasketaan yhteensovitusperusteen valitsemista varten tässä laissa tarkoitettussa työssä ansaittu palkka yhteen vastaavan, edellä tässä momentissa tarkoitettun muun lain mukaisen eläkkeen perusteena olevan palkan tai työtulon taikka eläkkeen kanssa työntekijän eläkelain 8 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla. Tällöin tässä laissa tarkoitetussa työssä saatuna palkkana käytetään kysymyksessä olevina rinnakkaisina kalenterivuosina ansaittujen todellisten palkkojen keskimäärää kuukautta kohden. Palkoista vähennetään ennen keskimäärän laskemista työntekijän eläkemaksun määrä työntekijän eläkelain 7 a §:ssä tarkoitetulla tavalla.

7 §

Jos työntekijä on työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden, vian tai vamman saamista lähinnä edeltäneen 540 päivän aikana tässä laissa tarkoitetussa työssä ansainnut vähintään 800 markkaa, luetaan eläkkeeseen oikeuttavaksi myös se palkka, jonka hän työkyvyttömyyden alkamisesta lukien olisi ansainnut eläkeikään mennessä (*tulevan ajan palkka*). Jos työntekijällä saman eläketapahtuman johdosta on myös maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) mukaan oikeus saada täysitehoista työkyvyttömyyseläkettä, pidetään edellä mainittuna rajamääränä 200 markkaa. Työttömyyseläkkeen suuruutta määrättäessä edellä mainittu 540 päivän aika lasketaan työntekijän eläkelain 4 c §:n 3 momentissa tarkoitettua työttömyyseläkkeen alkamispäivästä. Sen lisäksi edellytetään tulevan ajan palkan lukemiseksi eläkkeeseen oikeuttavaksi, että työntekijä on ollut työkyvyttömyyden alkamisvuoden ja sitä välittömästi edeltäneiden kymmenen kalenterivuoden aikana vähintään 12 kuukautta työntekijän eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettuun peruseläkkeeseen oikeuttavassa Suomessa vakuutettavassa ansiotyössä. Edellä tarkoitettua 12 kuukauden aikaa laskettaessa on sovellettava, mitä työntekijän eläkelain 6 a §:n 1 momentin 3 ja 4 virkkeessä säädetään.

Tulevan ajan palkka luetaan työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavaksi myös silloin, kun työntekijällä on työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden, vian tai vamman saamista välittömästi edeltäneen

enintään yhdeksän vuoden ajan ollut 4 §:n 5 momentissa tarkoitettu, kolmea vuotta nuorempi lapsi ja sanottuna aikana on päätynyt edellä tässä pykälässä tarkoitettu 540 päivän ajanjakso. Tällöin edellytyksenä on kuitenkin, että:

7 a §

Tulevan ajan palkan vuotuinen määrä on sama kuin työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaan korjattu ja työntekijäin eläkelain 7 a §:ssä tarkoitettulla tavalla työntekijäin eläkemaksun määrällä vähennetty markkamäärä, josta työntekijän työsuhteen perusteella on keskimäärin suoritettu tämän lain mukainen vakuutusmaksu niinä kalenterivuosina, joina hän tässä laissa tarkoitettussa työssä on ansainnut vähintään 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua rajamäärän.

Laskettaessa 1 momentissa tarkoitettua markkamäärää, josta keskimäärin on suoritettu vakuutusmaksu, ei oteta huomioon aikaa, jolta työntekijä on ennen eläketapahtumavuotta saanut työntekijäin eläkelain 7 f §:n 1 momentin mukaista työeläkelisään oikeuttavaa etuutta.

8 §

Työntekijällä on oikeus saada ennakkopäätös siitä, täyttääkö hän

1) yksilöllisen varhaiseläkkeen 4 a §:n 1 momentissa tai 2 momentin viimeisessä virkkeessä mainitut; tai

2) osaeläkkeenä myönnettävän työkyvyttömyyseläkkeen 4 §:n 2 momentissa ja 5 b §:n 1 momentissa mainitut saamisen edellytykset

Ennakkopäätös on eläkelaitosta sitova, jos siihen perustuva eläkehakemus tehdään yhdeksän kuukauden tai työnantajan ja työntekijän sopiman sitä pidemmän ajan kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Ennakkopäätökseen saa hakea muutosta niin kuin työntekijäin eläkelain 21 §:ssä säädetään.

9 §

Tässä laissa säädetystä eläketurvasta vastaavat 2 §:ssä tarkoitettut eläkelaitokset, sikäli kuin ne eivät ole toisin sopineet, seuraavasti:

2) työkyvyttömyyseläkkeestä, joka on myönnetty 7 §:n 1 momenttia soveltaen sekä sellaisen työttömyyseläkkeen määrän 30/100:sta, joka on myönnetty 7 §:n 1 momenttia soveltaen, näihin eläkkeisiin luettuna myös työntekijäin eläkelain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa ja merimieseläkelain 3 a §:n 4 momentissa tarkoitettu, sanotun lain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa, mutta ei työntekijäin eläkelain 4 j eikä 7 g §:n mukaista korotusta eikä sanotun lain 9 §:n perusteella eläkkeen alkamisen, työttömyyseläkkeen osalta kuitenkin työntekijäin eläkelain 4 c §:ssä tarkoitettua työttömäksi joutumispäivän jälkeen annettuja korotuksia, sekä siitä kuntoutusrahan osasta, joka vastaa 7 §:n 1 momenttia soveltaen myönnettystä työkyvyttömyyseläkkeestä yllämainitulla tavalla määräytyvää eläkkeen osaa, vastaa yksin se eläkelaitos, jonka toimintapiiriin työntekijä kuului saadessaan 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua sairauden, vian tai vamman taikka jouduessaan työttömäksi tai, jos hän ei silloin enää ollut tämän lain piiriin kuuluvassa työsuhteessa, se eläkelaitos, jonka piiriin hän viimeksi on kuulunut;

13 a §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 1 §:n 6 momentissa, 3 §:n 2 momentissa, 3 a §:ssä, 4 §:n 1 ja 5 momentissa, 4 a §:n 2—6 momentissa, 4 b—4 d, 4 f—4 h ja 4 j—4 n §:ssä, 5 §:n 6 momentissa, 5 c, 7 f—7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10, 10 a, 10 c, 12, 13 a, 13 b ja 14 §:ssä, 15 §:n 2 momentissa, 15 a, 15 b, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a—21 f, 22 ja 23 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1996.

Lain 4 §:n 3 ja 4 momenttia sovelletaan työkyvyttömyyseläkkeeseen, joka alkaa tai tulee jatkettavaksi lain voimaantulon jälkeen.

Lain 5 §:ää ja 7 §:n 1 momenttia sovelletaan sellaiseen eläkkeeseen, jossa eläketapahtuma sattuu tämän lain tultua voimaan. Ennen vuotta 1943 syntyneeseen työntekijään, jolla tämän lain voimaan tullessa on oikeus työttömyysturvalain mukaiseen päi-

värahaan tai työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaiseen koulutukseen, sovelletaan kuitenkin edelleen lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 5 §:n 1 momenttia sellaisena kuin se on tämän lain voimaan tullessa. Säännöstä sovellettaessa työntekijällä katsotaan olevan oikeus päivärahaan myös työttömyysturvalain 12 §:ssä tarkoitettuna omavastuuaikana ja 1 päivänä tammikuuta 1996. Säännöstä ei kuitenkaan sovelleta työntekijään, jos hänellä on oikeus päivärahaan 31 päivän lokakuuta 1995 jälkeen alkaneen lomautuksen perusteella ja jos hän 29 päivänä helmikuuta 1996 mennessä uudelleen aloittaa työnteon sen työnantajan lukuun, jonka työsuhteesta hänet oli lomautettu.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Sen estämättä mitä 3 momentissa säädetään, sovelletaan lain 5 §:n 1 momenttia, sellaisena kuin se on voimassa tämän lain voimaan tullessa, laskettaessa eläkkeen määrää lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 7 b §:n 1 momentissa tarkoitetulta aikaisemman työkyvyttömyyseläkkeen jatkumisajalta, jos sanottu eläke on myönnetty ennen tämän lain voimaantuloa alkaneen työkyvyttömyyden perusteella.

Lain 5 §:n 2 momentin 2 kohdassa ja 5 d §:n 2 momentissa ja 7 §:n 1 momentissa säädetyt markkamäärät vastaavat vuodelle 1962 vahvistettua indeksilukua.

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 1484

Laki**eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetun eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain (662/85) 5 ja 10 §,

sellaisena kuin niistä on 5 § osittain muutettuna 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetulla lailla (561/93), sekä

muutetaan 3, 4 ja 6 §,

sellaisina kuin niistä ovat, 3 § osittain muutettuna 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetulla lailla (616/91) ja 4 § osittain muutettuna mainitulla 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetulla lailla ja 6 § viimeksi mainitussa laissa, seuraavasti:

3 §

Tämän lain mukaan myönnettävät eläkkeet ovat vanhuuseläke, työkyvyttömyyseläke, joka voi olla myös kuntoutustuki tai yksilöllinen varhaiseläke, sekä työttömyyseläke ja perhe-eläke. Työntekijälle voidaan antaa kuntoutusta ja myöntää kuntoutusrahaa tai harkinnanvaraista kuntoutusavustusta. Näiden etuuksien saamisen edellytykset ja suuruus määräytyvät, jollei tästä laista muuta seuraa, siten kuin työntekijäin eläkelaisissa (395/61) säädetään.

Eläkkeen saamisen edellytyksenä on, että työntekijän työansiot tässä laissa tarkoitettua ansiotyöstä ovat kalenterivuodessa vähintään 540 markkaa. Työansion katsotaan kohdistuvan siihen kalenterivuoteen, jona se on maksettu. Tämä markkamäärä tarkistetaan

yleisten palkka- ja hintatasossa tapahtuneiden muutosten mukaan siten kuin työntekijäin eläkelain 9 §:ssä säädetään.

Työntekijällä on kuitenkin oikeus saada vanhuuseläkettä tämän lain mukaan siitä riippumatta, jatkaako hän 1 §:ssä tarkoitettua työtä.

4 §

Eläkkeen suuruus määrätään noudattaen soveltuvin osin lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) 5 §:n 1 momentin, 2 momentin 1 ja 3 kohdan ja 4—6 momentin, 5 c, 7, 7 a ja 7 b §:n säännöksiä.

6 §

Sovellettaessa työntekijäin eläkelain 8 §:ää tämän lain mukainen eläke on rinnastettava

työntekijäin eläkelakiin perustuvaan eläkkeeseen ja tämän lain mukaiseen eläkkeeseen oikeuttava työansio otettava huomioon sanottujen säännösten edellyttämää korkeinta eläkepalkkaa valittaessa. Tällöin edellä tarkoitettu työansio määrätään korkeimman tässä laissa tarkoitettuna kalenterivuodelta lasketun sellaisen työansion perusteella, josta on vähennetty työntekijäin eläkelain 7 a §:ssä tarkoitettulla tavalla työntekijäin eläkemaksun määrä.

Jos työntekijäin eläkelain 8 §:n 3 momentissa tarkoitettu muu kuin tämän lain mukainen työ- tai virkasuhde taikka yrittäjätoiminta on jatkunut sellaisen kalenterivuoden taikka mainitussa momentissa tarkoitettu eläke vähintään kolmen peräkkäisen sellaisen kalenterivuoden ajan, jolta työntekijän tässä laissa tarkoitettut työansiot ovat nousseet vähintään 3 §:n 2 momentissa säädettyyn markkamäärään, lasketaan yhteensovitusperusteen määräämistä varten tässä laissa tar-

koitetut työansiot yhteen vastaavan tässä momentissa tarkoitettuna muun lain mukaisen eläkepalkan tai työtulon taikka eläkkeen kanssa työntekijäin eläkelain 8 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla.

Edellä 2 momenttia sovellettaessa tässä laissa tarkoitettuna työansiona käytetään kysymyksessä olevina kalenterivuosina tällaisessa työssä saatujen työansioiden keskimäärää kuukaudessa. Työansioista vähennetään ennen keskimäärän laskemista työntekijäin eläkemaksun määrä työntekijäin eläkelain 7 a §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1996.

Lain 4 §:ää sovelletaan sellaiseen eläkkeeseen, jossa eläketapahtuma sattuu tämän lain tultua voimaan.

Lain 3 §:n 2 momentissa säädetty markkamäärä vastaa vuodelle 1966 vahvistettua indeksilukua.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkkäre*

N:o 1485

Laki yrittäjien eläkelain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/69) 5 §, 7 §:n 2 momentti ja 17 §:n 1 ja 2 momentti,

sellaisena kuin niistä ovat, 5 § osittain muutettuna 27 päivänä maaliskuuta 1991 ja 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetuilla laeilla (615/91 ja 562/93), 7 §:n 2 momentti mainitussa 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa ja 17 §:n 1 momentti 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetussa laissa (393/95) ja

lisätään lakiin uusi 5 a ja 5 b § sekä 7 a §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainitulla 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetulla lailla ja 14 päivänä lokakuuta 1994 annetulla lailla (881/94), uusi 4 momentti seuraavasti:

5 §

Tämän lain mukaan myönnettävät eläkkeet ovat vanhuuseläke, työkyvyttömyyseläke, joka voi olla myös kuntoutustuki tai yksilöllinen varhaiseläke, sekä työttömyyseläke, osa-aikaeläke ja perhe-eläke. Yrittäjälle voidaan antaa kuntoutusta ja myöntää kuntoutusrahaa tai harkinnanvaraista kuntoutusavustusta. Näiden etuuksien saamisen edellytykset ja suuruus määräytyvät, jollei tästä laista muuta seuraa, siten kuin työntekijäin eläkelaisissa säädetään.

Tässä laissa tarkoitettuun työtuloon ja eläkkeeseen oikeuttavaan aikaan sovelletaan vastaavasti, mitä työntekijäin eläkelaisissa säädetään palkasta ja eläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta.

Tämän lain mukaiseen eläkkeeseen ei kuitenkaan sovelleta työntekijäin eläkelain 7 f §:n säännöksiä.

5 a §

Yrittäjällä on oikeus saada vanhuuseläkettä siitä riippumatta, jatkaako hän 1 §:ssä tarkoitettua toimintaansa.

Varhennettua vanhuuseläkettä määrättäessä sovelletaan työntekijäin eläkelain 5 a §:n 3 momenttia siten, että syntymävuoden 1937

asemesta käytetään syntymävuotta 1945 ja syntymävuodesta riippuva vähennys on seuraavien prosenttimäärien mukainen:

Syntymävuosi	Vähennys prosenttia kuukautta kohti
1930 tai aikaisempi	0,33
1931	0,34
1932	0,36
1933	0,37
1934	0,38
1935	0,39
1936	0,40
1937	0,41
1938	0,42
1939	0,43
1940	0,44
1941	0,46
1942	0,47
1943	0,48
1944	0,49

5 b §

Osa-aikaeläkkeen saaminen edellyttää,
1) että yrittäjä vähentää tämän lain piiriin kuuluvan ansiotyönsä puoleen tai lopettaa sen kokonaan;

2) että hänen jäljellä oleva ansiotyönsä

täyttää työntekijäin eläkelain 4 f §:n 1 momentin 5 ja 7 kohdassa säädetyt edellytykset kuitenkin siten, että hänen jatkaessaan yrittäjätoimintaansa edellytetään, että hänen jäljellä oleva työtulonsa on vähintään 1 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitetun markkamäärän suuruinen; ja

3) että hän esittää eläkelaitokselle riittävän selvityksen työaikansa vähentymisestä.

Osa-aikaeläkkeen määrää laskettaessa yrittäjän vakiintuneena työtulona pidetään hänelle osa-aikatyöhön siirtymistä välittömästi edeltäneiden neljän viimeisen kalenterivuoden vahvistettua keskimääräistä työtuloa ja osa-aikatyön työtulona puolta tästä.

7 §

Vakuutuksen alkaessa eläkelaitos vahvistaa yrittäjän työtulon. Jos työtuloon vaikuttavat seikat myöhemmin olennaisesti muuttuvat, tarkistetaan se hakemuksesta. Eläkelaitos voi myös omasta aloitteestaan tarkistaa työtulon. Työtuloa ei saa kuitenkaan muuttaa takautuvasti. Sen estämättä, mitä tässä pykälässä säädetään, osa-aikaeläkettä saavan yrittäjän työtuloksi vahvistetaan puolet 5 b §:n 2 momentissa tarkoitettua keskimääräisestä työtulosta.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

7 a §

Jos yrittäjä on saanut 1 momentissa tarkoitettua etuutta täyttä korvausta pienempänä, etuuspäivien lukumääränä käytetään saatuja korvauksia vastaavien täysien päivien lukumäärää.

17 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3 §:n 1 ja 2 momentissa, 3 a, 4, 4 a—4 h, 4 j—4 n §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 2 momentin 1 kohdassa, 3 momentissa ja 6 momentissa, 5 a—5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10 ja 10 c §:ssä, 11 §:n 1 ja 2 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 4 momentissa sekä 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 a—19 e, 20, 21, 21 a—21 e ja 22 §:ssä säädetään.

Työntekijäin eläkelain 7 g §:n säännöksiä sovellettaessa syntymävuosirajoina pidetään vuoden 1939 asemesta vuotta 1947, vuoden 1920 asemesta vuotta 1928 ja vuoden 1919 asemesta vuotta 1927.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1996.

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkkäre*

N:o 1486

Laki**maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 6 ja 8 h § sekä 19 §:n 1 ja 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 6 § muutettuna 18 päivänä kesäkuuta 1971, 31 päivänä joulukuuta 1985, 29 päivänä kesäkuuta 1990, 27 päivänä maaliskuuta 1991 ja 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetuilla laeilla (511/71, 1089/85, 602/90, 614/91 ja 563/93), 8 h § 29 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1312/89), 19 §:n 1 momentti 12 päivänä maaliskuuta 1995 annetussa laissa (394/95) ja 19 §:n 2 momentti 20 päivänä syyskuuta 1974 annetussa laissa (751/74), ja

lisätään lakiin, siitä 28 päivänä joulukuuta 1990 annetulla lailla (1318/90) kumotun 6 a ja 6 b §:n tilalle uusi 6 a ja 6 b § sekä 8 k §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainitulla 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetulla lailla ja 14 päivänä lokakuuta 1994 annetulla lailla (882/94) uusi 4 momentti seuraavasti:

6 §

Tämän lain mukaan myönnettävät eläkkeet ovat vanhuuseläke, työkyvyttömyyseläke, joka voi olla myös kuntoutustuki tai yksilöllinen varhaiseläke, sekä työttömyyseläke, osa-aikaeläke ja perhe-eläke. Maatalousyrittäjälle voidaan antaa kuntoutusta ja myöntää kuntoutusrahaa tai harkinnanvaraista kuntoutusavustusta. Näiden etuuksien saamisen edellytykset ja suuruus määräytyvät, jollei tästä laista muuta seuraa, siten kuin työntekijäin eläkelaisissa säädetään.

Tässä laissa tarkoitettuun työtuloon ja eläkkeeseen oikeuttavaan aikaan sovelletaan vastaavasti, mitä työntekijäin eläkelaisissa säädetään palkasta ja eläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta.

Tämän lain mukaiseen eläkkeeseen ei kuitenkaan sovelleta työntekijäin eläkelain 7 f §:n säännöksiä.

6 a §

Maatalousyrittäjällä on oikeus saada vanhuuseläkettä siitä riippumatta, jatkaako hän 1 §:ssä tarkoitettua toimintaansa.

Varhennettua vanhuuseläkettä määrättäessä sovelletaan työntekijäin eläkelain 5 a §:n 3

momenttia siten, että syntymävuoden 1937 asemesta käytetään syntymävuotta 1945 ja syntymävuodesta riippuva vähennys on seuraavien prosenttimäärien mukainen:

Syntymävuosi	Vähennys prosenttia kuukautta kohti
1930 tai aikaisempi	0,33
1931	0,34
1932	0,36
1933	0,37
1934	0,38
1935	0,39
1936	0,40
1937	0,41
1938	0,42
1939	0,43
1940	0,44
1941	0,46
1942	0,47
1943	0,48
1944	0,49

6 b §

Osa-aikaeläkkeen saaminen edellyttää,

1) että maatalousyrittäjä vähentää tämän

HE 118/95

StVM 17/95

EV 115/95

lain piiriin kuuluvan toimintansa puoleen tai lopettaa sen kokonaan;

2) että hänen jäljellä oleva ansiotyönsä täyttää työntekijäin eläkelain 4 f §:n 1 momentin 5 ja 7 kohdassa säädetyt edellytykset; ja

3) että hän esittää eläkelaitokselle riittävän selvityksen työaikansa vähentymisestä.

Osa-aikaeläkkeen määrää laskettaessa maatalousyrittäjän vakiintuneena työtulona pidetään hänelle osa-aikatyöhön siirtymistä välittömästi edeltäneiden neljän viimeisen kalenterivuoden vahvistettua keskimääräistä työtuloa ja osa-aikatyön työtulona puolta tästä.

8 h §

Sen estämättä, mitä 8 ja 8 a—8 g §:ssä säädetään, osa-aikaeläkettä saavan maatalousyrittäjän työtuloksi vahvistetaan puolet 6 b §:n 2 momentissa tarkoitettua keskimääräisestä työtulosta.

8 k §

— — — — —
Jos maatalousyrittäjä on saanut 1 momen-

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

tissa tarkoitettua etuutta täyttää korvausta pienempänä, etuuspäivien lukumääränä käytetään saatuja korvauksia vastaavien täysien päivien lukumäärää.

19 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3 a, 4, 4 a—4 h, 4 j—4 n §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 2 momentin 1 kohdassa, 3 momentissa ja 6 momentissa, 5 a—5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a ja 10 c §:ssä, 11 §:n 1 ja 2 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa sekä 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 a—19 e, 20, 21, 21 a—21 e ja 22 §:ssä säädetään.

Työntekijäin eläkelain 7 g §:n säännöksiä sovellettaessa syntymävuosirajoina pidetään vuoden 1939 asemesta vuotta 1947, vuoden 1920 asemesta vuotta 1928 ja vuoden 1919 asemesta vuotta 1927.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 1487

Laki**kansaneläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/56) 20 §:n 1 momentin 2 kohta, 22 §:n 3 momentti, 22 a §:n 10 momentti, 31 §:n 1 momentti, 31 a §:n 4 momentti, 39 §:n 7 momentti ja 45 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 20 §:n 1 momentin 2 kohta ja 22 a §:n 10 momentti 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (564/93), 22 §:n 3 momentti 30 päivänä joulukuuta 1964 annetussa laissa (697/64), 31 §:n 1 momentti 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (103/82), 31 a §:n 4 momentti 18 päivänä tammikuuta 1985 annetussa laissa (53/85), 39 §:n 7 momentti 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (619/91) ja 45 §:n 1 momentti 14 päivänä lokakuuta 1994 annetussa laissa (886/94), ja

lisätään lakiin, siitä mainitulla 5 päivänä helmikuuta 1982 annetulla lailla kumotun 22 b §:n tilalle uusi 22 b § seuraavasti:

<p style="text-align: center;">20 §</p> <p>Kansaneläkkeenä maksetaan:</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>2) työkyvyttömyyseläkettä: a) työkyvyttömälle henkilölle, joka on 65 vuotta nuorempi, b) kuntoutustukena 22 §:n 1 momentissa ja 22 b §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa työkyvyttömälle henkilölle, joka on 65 vuotta nuorempi, tai c) yksilöllisenä varhaiseläkkeenä 22 a §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa 58 mutta ei vielä 65 vuotta täyttäneelle vakuutetulle; tai</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p style="text-align: center;">22 §</p> <p>Työkyvyttömyyseläke myönnetään tois-</p>	<p>taiseksi tai 22 b §:ssä tarkoitettuna kuntoutustukena määräjäksi.</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p style="text-align: center;">22 a §</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>Edellä 1 momentissa tarkoitettua markkamäärää tarkistetaan kalenterivuositain maan yleisessä palkka- ja hintatasossa tapahtuneiden muutosten vuoksi työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettulla indeksiluvulla.</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p style="text-align: center;">22 b §</p> <p>Työkyvyttömyyseläke myönnetään kuntoutustukena hakijan kuntoutumisen edistämiseksi niin pitkäksi ajaksi kuin hänen arvioidaan olevan 22 §:n 1 momentin tarkoit-</p>
--	--

tamalla tavalla työkyvytön. Kuntoutustukea myönnettäessä eläkelaitoksen on varmistettava, että hakijalle on laadittu hoito- tai kuntoutussuunnitelma. Kuntoutustuki voidaan myöntää työkyvyttömälle vakuutetulle myös siksi ajaksi, jonka hoito- tai kuntoutussuunnitelman valmistelu kestää.

Mitä muualla laissa säädetään kansaneläkelain mukaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä ja sen saajasta, sovelletaan tämän lain mukaiseen kuntoutustukeen ja sen saajaan.

31 §

Työkyvyttömyyseläke lakkautetaan, jos eläkkeensaaja tulee työkykyiseksi ennen kuin hän on saavuttanut vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän. Kuntoutustuki voidaan lakkauttaa, jos kuntoutustuen saaja on ilman pätevää syytä kieltäytynyt kuntoutuksesta.

31 a §

Poiketen siitä, mitä kansaneläkelaisissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannusindeksiin annetussa laissa (348/56) säädetään markkamäärien korottamisesta tai alentamisesta, tarkistetaan 22 c §:n 2 momentissa säädettyä markkamäärää kalenterivuositain maan yleisessä palkka- ja hintatasossa tapahtuneiden muutosten vuoksi työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettulla indeksiluvulla.

39 §

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti, eläkettä ei makseta siltä ajalta, jolta hakija on saanut työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, eläkeohjesäännön tai eläkesäännön taikka kuntoutus-

rahalain (611/91) mukaista kuntoutusrahaa tai ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella. Mitä tässä momentissa säädetään, ei koske 22 §:n 2 momentin mukaista työkyvyttömyyseläkettä.

45 §

Eläkkeen tai sen osan maksaminen voidaan väliaikaisesti keskeyttää, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu, jos on perusteltua syytä olettaa, että eläke olisi lakkautettava tai sen määrää vähennettävä, tai jos 46 §:n mukaista velvoitusta eläkeoikeuden tarkistamiseksi ei noudateta. Kuntoutustuki voidaan vastaavasti keskeyttää, jos on perusteltua syytä olettaa, että kuntoutustuen saaja on ilman pätevää syytä kieltäytynyt kuntoutuksesta ja kuntoutustuki olisi lakkautettava. Väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 1996.

Jos henkilölle myönnetty määräaikainen työkyvyttömyyseläke alkaa ennen tämän lain voimaantuloa, maksetaan eläkettä määräaikaisena työkyvyttömyyseläkkeenä lain voimaantulon jälkeen, kuitenkin enintään siltä ajalta kuin eläkettä on eläkelaitoksen päätöksellä myönnetty.

Jos kuntoutusrahalain mukaisen kuntoutusrahan saajalle myönnetään työkyvyttömyyseläke tai yksilöllinen varhaiseläke, joka alkaa ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tällöin 39 §:n 7 momenttia sellaisena kuin se on voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkkäre*

N:o 1488

Laki

eläkkeensaajien asumistukilain 6 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) 6 §:n 2 momentin 5 kohta,
sellaisena kuin se on 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (622/91), seuraavasti:

6 §

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta:

5) työ- ja ansiokyvyn palauttamiseksi tai parantamiseksi annettavan kuntoutuksen tai koulutuksen ajalta maksettavaa etuutta lukuun ottamatta työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitetun lain tai eläkesäännön tai eläkeohjesäännön mukaista kuntoutustukea eikä työvoimapoliittisesta aikuiskoulutuk-

sesta annetun lain (763/90) nojalla maksettavaa etuutta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Tämän lain 6 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettu kuntoutustuki luetaan tuloksi, kun se on alkanut 1 päivänä tammikuuta 1996 tai sen jälkeen.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 1489

Laki**perhe-eläkelain 15 b §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 17 päivänä tammikuuta 1969 annetun perhe-eläkelain (38/69) 15 b §:n 2 momentti sekä 3 momentin johdantokappale ja 9 kohta,

sellaisina kuin ne ovat, 15 b §:n 2 momentti 8 päivänä elokuuta 1986 annetussa laissa (595/86) ja 3 momentin johdantokappale 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (105/82) sekä 9 kohta 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (623/91), seuraavasti:

15 b §

Vuositulolla tarkoitetaan sitä tosiasiallista tuloa, jota lesken voidaan kohtuullisen arvi-
on mukaan edellyttää jatkuvasti vuosittain saavan, lisätynä kymmenellä prosentilla siitä määrästä, jolla lesken omaisuuden arvo ylittää 149 250 markkaa. Vuosituloa määrittäessä otetaan kuitenkin tulona huomioon työntekijäin eläkelain 5 a §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu tai sitä vastaava vähennys.

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta:

9) työ- tai ansiokyvyn palauttamiseksi tai parantamiseksi annettavan kuntoutuksen tai koulutuksen ajalta maksettavaa etuutta lukuun ottamatta työntekijäin eläkelain 8 §:n 4

momentissa tarkoitettun lain tai eläkesäännön tai eläkeohjesäännön mukaista kuntoutustukea eikä työvoimapoliittisesta aikuis-
koulutuksesta annetun lain (763/90) nojalla maksettavaa etuutta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Tämän lain 15 b §:n 3 momentin 9 kohdassa tarkoitettu kuntoutustuki luetaan tuloksi, kun se on alkanut 1 päivänä tammikuuta 1996 tai sen jälkeen.

Tässä laissa säädetyt markkamäärät vastaavat elinkustannusindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 1981 maaliskuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus oli laskettu.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

HE 118/95
StVM 17/95
EV 115/95

N:o 1490

L a k i
työntekijäin eläkelain 9 §:n soveltamisesta

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Jos eläkkeitä koskevassa lainsäädännössä sekä eläkettä ja muuta etuutta koskevissa järjestelyissä säädetään lailla, asetuksella tai määrätään valtioneuvoston tai ministeriön päätöksellä siitä, että etuuksien määrää, niiden perusteena olevaa tuloa tai muuta markkamäärää tarkistetaan kalenterivuositain maan yleisessä palkkatasossa tapahtuneiden muutosten johdosta sen palkkaindeksiluvun mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain 9 §:n soveltamista varten, käytetään etuutta tarkistettaessa työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettua indeksilukua sen kalenterivuoden loppuun, jona etuudensaaja täyttää 65 vuotta ja muutoin 9 §:n 2 momentin toisessa virkkeessä tarkoitettua indeksilukua.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

2 §

Tarkemmat määräykset tämän lain soveltamisesta antaa sosiaali- ja terveystministeriö.

2 §

3 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

3 §

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveystministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 1491

Laki**kansaneläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/56) 25 §:n 1 ja 2 momentti, 29 ja 30 §, 3 d luvun otsikko sekä 33 §,

sellaisina kuin ne ovat, 25 §:n 1 momentti, 29 § ja 3 d luvun otsikko 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (103/82), 25 §:n 2 momentti ja 30 § 8 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (471/91) sekä 33 § 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (547/93),

muutetaan 23 a §, 3 a luvun otsikko, 24 §, 25 b §:n 3 ja 4 momentti, 26 §:n 1 momentin johdantokappale ja 5 kohta sekä 2—8 momentti, sekä 27 §:n 1 momentin johdantokappale ja 4 kohta sekä 3 ja 4 momentti, 3 b luvun otsikko, 30 b ja 40 §, 42 b §:n 1 momentti ja 91 a §,

sellaisina kuin niistä ovat 23 a § sekä 25 b §:n 3 ja 4 momentti mainitussa 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa, 3 a ja 3 b luvun otsikko, 24 § sekä 26 §:n 1 momentin johdantokappale ja 4 momentti mainitussa 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa, 26 §:n 1 momentin 5 kohta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetussa laissa (1295/94), 26 §:n 2 momentti 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (670/85), 26 §:n 3 ja 6 momentti 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (567/93), 26 §:n 5 momentti ja 30 b § 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (547/93), 26 §:n 7 momentti 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (564/93), 26 §:n 8 momentti 8 päivänä helmikuuta 1991 annetussa laissa (214/91), 27 §:n 1 momentin johdantokappale ja 4 kohta 22 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (1053/83), 27 §:n 3 momentti mainitussa 8 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa ja 27 §:n 4 momentti 25 päivänä marraskuuta 1988 annetussa laissa (986/88), 42 b §:n 1 momentti ja 91 a § 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (123/88), sekä

lisätään 26 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 5 päivänä helmikuuta 1982, 26 päivänä heinäkuuta 1985, 25 päivänä marraskuuta 1988, 8 päivänä helmikuuta 1991, 28 päivänä kesäkuuta 1993 ja 16 päivänä joulukuuta 1994 annetuilla laeilla sekä 21 päivänä marraskuuta 1994 annetulla lailla (981/94), uusi 9 ja 10 momentti sekä 42 b §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 5 päivänä helmikuuta 1982 ja 5 päivänä helmikuuta 1988 annetuilla laeilla, uusi 3 momentti seuraavasti:

23 a §

Kansaneläkettä ei makseta, jos sen määrä kuukaudessa olisi pienempi kuin 30 markkaa.

3 a luku

Kansaneläke

24 §

Täysimääräinen kansaneläke on ensimmäisessä kuntaryhmässä 15 180 markkaa ja toi-

nessa kuntaryhmässä 14 532 markkaa vuodessa.

Jos eläkkeensaaja on naimisissa, täysimääräinen kansaneläke on ensimmäisessä kuntaryhmässä 13 308 markkaa ja toisessa kuntaryhmässä 12 756 markkaa vuodessa.

Täysimääräinen kansaneläke muodostuu vuonna 1996 pohjaosasta ja lisäosasta. Täysimääräisen pohjaosan määrä on 2 676 markkaa vuodessa ja täysimääräinen lisäosa ensimmäisessä kuntaryhmässä 12 504 markkaa ja toisessa kuntaryhmässä 11 856 mark-

HE 119/95

StVM 21/95

EV 121/95

kaa vuodessa. Jos eläkkeensaaja on naimisissa, täysimääräinen lisäosa on ensimmäisessä kuntaryhmässä 10 632 markkaa ja toisessa kuntaryhmässä 10 080 markkaa vuodessa.

25 b §

 Jos vanhuuseläkkeen hakija ei ole asunut Suomessa 40 vuotta, kansaneläke suhteutetaan hänen Suomessa asumaansa aikaan siten, että täysimääräisen kansaneläkkeen määrä kerrotaan suhteutuskertoimella. Suhteutuskerroin saadaan jakamalla henkilön Suomessa asuma aika 40 vuodella.

Täysimääräinen työkyvyttömyyseläke, työttömyyseläke ja varhennettu vanhuuseläke suhteutetaan henkilön Suomessa asumaan aikaan, jos hän on asunut Suomessa vähemmän kuin 80 prosenttia 16 vuoden iän saavuttamisen ja eläkkeen alkamisen välisestä ajasta. Suhteutuskerroin saadaan tällöin jakamalla henkilön Suomessa asuma aika ajalla, joka on 80 prosenttia 16 vuoden iän saavuttamisen ja eläkkeen alkamisen välisestä ajasta.

26 §

 Kansaneläkettä määrättäessä otetaan huomioon henkilön jatkuvasti saama:

5) maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:n tai maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/90) mukaan myönnetyn sukupolvenvaihdoseläkkeen perusmäärä, maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain (1330/92) mukaan myönnetyn luopumiskorvauksen perusmäärä sekä maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/94) mukaan myönnetyn luopumistuen perusmäärä; kuitenkin siten, että täysimääräisestä kansaneläkkeestä vähennetään 50 prosenttia siitä 1—5 kohdassa mainittujen etuuksien yhteismäärän osasta, joka ylittää 1 460 markkaa vuodessa.

Kansaneläkettä määrättäessä ei kuitenkaan oteta huomioon työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, eläkesäännön tai eläkeohjesäännön, taikka rintamaveteraanien varhaiseläkkeestä annetun lain (13/82) mukaiseen eläkkeeseen sisältyvää lapsikorotusta, kuntoutuskorotusta eikä, jos henkilö on täyttänyt 65 vuotta 1 päivänä tammikuuta

1980 tai sen jälkeen, 65 vuoden iän täyttämisen jälkeiseen aikaan perustuvaa eläkkeeseen suhteutettua työntekijäin eläkelain 5 a §:n 1 momentissa tarkoitettua tai sitä vastaavaa korotusta. Saman lain 5 a §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu tai sitä vastaava säännös otetaan kuitenkin tulona huomioon.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa mainittuihin etuuksiin rinnastetaan 65 vuotta täytäneen henkilön mainitussa kohdassa tarkoitettu eläke, jonka hän saisi, jos hän siirtyisi eläkkeelle välittömästi 65 vuotta täytettyään. Jos kuitenkin eläkkeeseen oikeuttavana otetaan huomioon myös aika 65 vuoden iän täyttämisen jälkeen, eläke luetaan kansaneläkettä määrättäessä tuloksi siihen saakka, kunnes tällainen eläke myönnetään sen suuruisena kuin se olisi, jos henkilö siirtyisi eläkkeelle 67 vuotta täytettyään.

Jos henkilö on välittömästi ennen kansaneläkkeen myöntämistä saanut perhe-eläkelain (38/69) mukaista perhe-eläkettä, johon kuuluu lisäosa, tai rintamasotilaseläkettä, jonka suuruutta määrättäessä on vuositulona joko kokonaan tai osittain otettu huomioon 1 momentissa mainittu etuus, tämä luetaan tuloksi entisen määräisenä, kuitenkin ottaen huomioon, mitä johtuu kansaneläkkeiden indeksidonnaisuudesta. Näin menetellään, jos etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta. Etuuden määräytymisperusteen ei katsota muuttuneen sen vuoksi, että työttömyyseläke on muuttunut työkyvyttömyyseläkkeeksi tai jompikumpi näistä eläkkeistä on muuttunut vanhuuseläkkeeksi, elleivät eläkkeen määrään vaikuttavat perusteet tämän vuoksi ole muuttuneet. Tätä momenttia ei sovelleta sellaiseen etuuteen, joka ei perustu lakiin tai asetukseen taikka julkiseen eläkesääntöön.

Kansaneläkettä määrättäessä otetaan huomioon myös 1 momentissa tarkoitettuja perhe- tai huoltoeläkkeitä vastaava vieraasta valtiosta maksettava jatkuva etuus.

Samoin 1 momentin 1 kohdassa mainittuihin etuuksiin rinnastetaan tämän lain mukaista varhennettua vanhuuseläkettä saavan henkilön mainitussa kohdassa tarkoitettu eläke, jonka hän saisi, jos hän siirtyisi eläkkeelle välittömästi 65 vuotta täytettyään.

Kun yksilöllinen varhaiseläke maksetaan puolittettuna 22 a §:n 7 momentin mukaisesti, kansaneläkettä määrättäessä otetaan huomioon 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu

eläke täyden yksilöllisen varhaiseläkkeen suuruisena.

Työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä 1 momentissa mainittuihin etuuksiin rinnastetaan sellainen julkisoikeudellinen työ- tai virkasuhteeseen perustuva eläke, jonka henkilö saisi, jos hän siirtyisi sanotulle eläkkeelle välittömästi sairausajan palkan maksun päätyttyä.

Mitä edellä on sanottu kansaneläkkeestä sovelletaan vuonna 1996 24 §:n 3 momentissa säädettyyn pohjaosaan ja lisäosaan kuitenkin siten, että täysimääräisestä pohjaosasta vähennetään edellä 1 momentin 5 kohdassa säädetyn markkamäärän sijasta 50 prosenttia siitä tulojen yhteismäärän osasta, joka ylittää yksinäisellä henkilöllä ensimmäisessä kuntaryhmässä 26 468 markkaa vuodessa ja toisessa kuntaryhmässä 25 172 markkaa vuodessa ja naimisissa olevalla henkilöllä ensimmäisessä kuntaryhmässä 22 724 markkaa vuodessa ja toisessa kuntaryhmässä 21 620 markkaa vuodessa. Jos täysimääräinen pohjaosa on 25 b §:n mukaan suhteutettu, käytetään mainittujen tulo-rajojen sijasta tulorajana sitä markkamäärää, josta henkilön lisäosa lakkaa. Mitä 27 §:ssä on sanottu kansaneläkkeestä, sovelletaan vastaavasti vuonna 1996 24 §:n 3 momentissa säädettyyn pohjaosaan ja lisäosaan.

Pohjaosaa tarkistettaessa on soveltuvin osin voimassa, mitä lisäosan tarkistamisesta on säädetty 32 §:ssä ja 32 a §:ssä.

27 §

Poiketen siitä, mitä 26 §:ssä on säädetty, ennen 1 päivää heinäkuuta 1975 sattuneeseen eläketapahtumaan perustuva

4) työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 3—9 kohdassa tarkoitettu vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke siltä osin kuin se ei ylitä kunkin eläkkeen osalta sen perusteena olevasta palkasta 1/9 prosenttia jokaiselta eläkkeellä määrättäessä huomioon otetulta kuukaudelta, ei kuitenkaan useammalta kuin 360 kuukaudelta; luetaan kansaneläkettä määrättäessä tuloksi siten, että henkilön saamiin edellä tarkoitettujen eläkkeiden tai eläkkeen osien yhteismäärästä otetaan huomioon enintään 15 130 markkaa vuodessa. Muilta osin 4 kohdassa tarkoitettu eläke luetaan kokonaisuudessaan tuloksi kansaneläkkeessä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista markkamääristä vähennetään henkilön saamiin muiden kansaneläkkeeseen vaikuttavien tulojen määrä, ja näin saatuun markkamäärään lisätään se osa, jolla tulot ylittävät 5 700 markkaa.

Mitä 1—3 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun kansaneläkettä määrättäessä luetaan tuloksi ennen 1 päivää tammikuuta 1983 alkaneet sotilasvammalain mukainen huoltoeläke sekä sotilasvammalain 8 §:n 2 momentin ja 9 §:n perusteella elin-koron perusmäärään maksettavat korotukset.

3 b luku

Hoitotuki

30 b §

Hoitotuki maksetaan samalla tavoin henkilön Suomessa asumaan aikaan suhteutettuna kuin 25 b §:ssä säädetään.

Hoitotukea ei makseta, jos sen määrä kuukaudessa olisi pienempi kuin 30 markkaa.

40 §

Eläke-erä menetetään, jos sitä ei ole nostettu kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä lukien, jonka aikana se on erääntynyt maksettavaksi.

42 b §

Jos kansaneläkkeensaaja on 42 a §:ssä tarkoitettussa hoidossa, kansaneläkkeestä ei siltä ajalta, kun hoito kestää yli kolme kuukautta, makseta sitä osaa, joka ylittää kansaneläkkeensaajalla ensimmäisessä kuntaryhmässä 671,06 markkaa ja toisessa kuntaryhmässä 618,20 markkaa kuukaudessa sekä naimisissa olevalla kansaneläkkeensaajalla ensimmäisessä kuntaryhmässä 603,98 markkaa ja toisessa kuntaryhmässä 559,00 markkaa kuukaudessa.

Jos eläkkeensaaja on 42 a §:ssä tarkoitettussa hoidossa, lisäosasta ei vuonna 1996 siltä ajalta, kun hoito kestää yli kolme kuukautta, makseta sitä osaa, joka ylittää ensimmäisessä kuntaryhmässä 43 prosenttia ja toisessa kuntaryhmässä 40 prosenttia 24 §:n 3 momentissa mainitusta täysimääräisestä lisäosasta. Tätä ei kuitenkaan sovelleta, jos eläkkeensaajalle maksetaan eläkkeensaajien asumistukilain mukaista asumistukea.

91 a §

Mitä muualla laissa säädetään kansaneläkkeen perusosasta, pohjaosasta, tukiosasta, tukilisästä, lisäosasta sekä apu- ja hoitolisästä, on soveltuvin osin voimassa kansaneläkkeestä sekä tämän lain mukaisesta hoitotuesta. Mitä tässä laissa säädetään kansaneläkkeestä, sovelletaan vastaavasti soveltuvin osin pohjaosaan ja lisäosaan. Vastaavasti mitä muualla laissa säädetään kansaneläkkeensaajasta, on voimassa vuonna 1996 henkilöstä, jolle on vahvistettu oikeus 20 §:ssä tarkoitettuun kansaneläkkeeseen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996 kuitenkin siten, että 42 b §:n 1 momenttia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1997.

Ennen tämän lain voimaan tuloa alkanut pohjaosa ja lisäosa maksetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olevan lain mukaisena. Jos eläkkeeseen ei kuulu lisäosaa, pohjaosan täysi määrä on 2 316 markkaa vuodessa 1 päivästä tammikuuta 1996 taikka siitä ajankohdasta alkaen, josta lisäosa lakkaa. Tätä eläkkeen määrää pienennetään 1 päivästä tammikuuta 1997 lukien ja sen jälkeen kunkin vuoden alusta 20 prosenttia. Prosenttimäärä lasketaan kunkin vuoden alussa edellä sanotusta 2 316 markasta ottamien huomioon kansaneläkkeiden indeksidonnaisuus. Edellä mainitulla tavalla menetellään myös, kun ennen tämän lain voimaantuloa alkanutta määrääjäksi myönnettyä eläkettä jatketaan tai työttömyyseläke muutetaan työkyvyttömyyseläkkeeksi taikka työttömyys- tai työkyvyttömyyseläke muutetaan vanhuuseläkkeeksi. Pohjaosan muuttamisesta tämän voimaantulosäännöksen mukaisesti 1 päivästä tammikuuta 1996 alkaen annetaan kirjallinen päätös vain pyynnöstä.

Jos pohjaosa maksetaan 2 momentin mukaisena ja eläkkeensaajalle myönnetään lisäosa vielä vuonna 1996, pohjaosa tarkistetaan 24 §:n 3 momentin suuruisiksi lisäosan alkamisajankohdasta.

Eläkkeensaajalle maksettu pohjaosa ja

lisäosa muutetaan kansaneläkkeeksi 1 päivästä tammikuuta 1997 lukien. Jos näin laskettu kansaneläke olisi 1 päivänä tammikuuta 1997 tai sen jälkeen vuoden 1998, 1999 tai 2000 alussa tarkasteltuna pienempi kuin aikaisemmin maksettu eläkkeen määrä, eläkettä maksetaan kuitenkin vähintään 2 momentin mukaisena.

Jos eläkkeensaajalla on oikeus puolisoliansään tai puolisoliansäät vastavaan aikaisempaan etuuteen lain voimaantuloa edeltäneeltä kuukaudelta, niitä maksetaan niin kauan kuin eläkkeensaajan oikeus etuuteen olisi jatkunut entisin perustein ilman uutta päätöstä, kuitenkin enintään 31 päivään joulukuuta 2000 saakka. Puolisoliansäät tai sitä vastaavaa etuutta pienennetään kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 1997 lukien ja sen jälkeen kunkin vuoden alusta 20 prosenttia. Prosenttimäärä lasketaan puolisoliansäät siitä määrästä, jota maksettiin tämän lain voimaan tullessa.

Jos eläkkeensaajalla on oikeus lapsikorotukseen lain voimaantuloa edeltäneeltä kuukaudelta, sitä maksetaan niin kauan kuin eläkkeensaajan oikeus etuuteen olisi jatkunut entisin perustein ilman uutta päätöstä, kuitenkin enintään 31 päivään joulukuuta 2001 saakka. Lapsikorotusta pienennetään kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 1998 lukien ja sen jälkeen kunkin vuoden alusta 20 prosenttia. Prosenttimäärä lasketaan lapsikorotuksen siitä määrästä, jota maksettiin tämän lain voimaan tullessa.

Ennen tämän lain voimaantuloa kuolleen henkilön jälkeen hautausavustus maksetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olevan lain mukaisesti.

Tässä laissa säädetyt markkamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 1981 maaliskuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaan tuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkkäre*

N:o 1492

Laki**eläkkeensaajien asumistukilain 3 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) 3 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 8 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (473/91), seuraavasti:

3 §

Valtioneuvosto vahvistaa vuosittain ne asumiskustannusten enimmäismäärät, jotka otetaan huomioon asumistukea määrättäessä. Enimmäismäärät vahvistetaan asunnon sijaintipaikkakunnan perusteella. Edellä mainittuja enimmäismääriä korotetaan 20 prosentilla, jos eläkkeensaajan luona asuu vähintään yksi lapsi ja 40 prosentilla, jos hä-

nen luonaan asuu vähintään kolme lasta. Lapsella tarkoitetaan 16 vuotta nuorempaa eläkkeensaajan tai hänen puolisonsa lasta tai sellaista kasvattilasta, jonka toimeentulosta eläkkeensaaja tai hänen samassa taloudessa asuva puolisonsa huolehtii.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkkäre*HE 119/95
StVM 21/95
EV 121/95

5 450301A/157

N:o 1493

Laki**perhe-eläkelain 15 b §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 17 päivänä tammikuuta 1969 annetun perhe-eläkelain (38/69) 15 b §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (105/82), seuraavasti:

15 b §

— — — — —
 Jos leski on välittömästi ennen leskeneläkkeen lisäosan myöntämistä saanut rintamasotilaseläkettä tai sellaista kansaneläkettä, johon kuuluu pohjaosa tai lisäosa, jonka suuruutta määrättäessä on vuositulona joko kokonaan tai osittain otettu huomioon muun lain tai asetuksen tai julkisen eläkesäännön mukainen eläke taikka sitä vastaava jatkuva suoritus tai korvaus, tämä luetaan tuloksi entisen määräisenä, kuitenkin ottaen huomioon, mitä johtuu kansaneläkkeiden ja perhe-eläkkeiden indeksisidonnaisuudesta. Näin me-

netellään, jos etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta. Etuuden määräytymisperusteen ei katsota muuttuneen sen vuoksi, että työttömyyseläke on muuttunut työkyvyttömyyseläkkeeksi tai jompikumpi näistä eläkkeistä on muuttunut vanhuuseläkkeeksi, elleivät eläkkeen määrään vaikuttavat perusteet tämän vuoksi ole muuttuneet.

— — — — —
 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 1494

Laki**rintamasotilaseläkelain 9 a §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä tammikuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkelain (119/77) 9 a §, sellaisena kuin se on muutettuna 25 päivänä heinäkuuta 1986 ja 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetuilla laeilla (589/86 ja 551/93), seuraavasti:

9 a §

Oikeus ylimääräiseen rintamalisään on rintamalisänsaajalla, jolle maksetaan kansaneläkettä.

Ylimääräinen rintamalisä on 25 prosenttia siitä maksettavasta kansaneläkkeen osasta, joka ylittää 3 868,32 markkaa vuodessa. Sotilasvammalain mukaista elinkorkoa saavan ylimääräinen rintamalisä määräytyy kuitenkin sen suuruudesta kansaneläkkeen sanotun markkamäärän ylittävästä osasta, joka maksettaisiin, jos mainittua elinkorkoa ei olisi otettu huomioon kansaneläkettä määrättäessä. Ulkomailta maksettavaa eläkettä tai siihen rinnastettavaa jatkuvaa etuutta saavan ylimääräinen rintamalisä määräytyy sen suuruudesta kansaneläkkeestä, joka maksettaisiin, jos mainitut tulot otettaisiin huomioon kansaneläkettä määrättäessä. Ylimääräinen rinta-

malisä maksetaan kuitenkin aina vähintään 20 markan suuruisena.

Jos eläkkeensaajan kansaneläkettä olisi vähennettävä kansaneläkelain 42 b §:n mukaisesti laitoshoidon perusteella, ylimääräinen rintamalisä lasketaan kuitenkin vähentämättömästä kansaneläkkeestä. Jos kansaneläke on kansaneläkelain 25 b §:n mukaisesti suhteutettu aikaan, jonka vakuutettu on asunut Suomessa, ylimääräinen rintamalisä lasketaan suhteuttamattomasta kansaneläkkeestä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996 ja sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1997.

Tässä laissa säädetyt markkamäärät vastaavat sitä kansaneläkeindeksin pistelukua, jonka mukaan vuoden 1986 tammikuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*HE 119/95
StVM 21/95
EV 121/95

N:o 1495

L a k i
työntekijäin eläkelain 8 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/61) 8 §:n 2 ja 8 momentti, sellaisina kuin ne ovat 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (559/93), seuraavasti:

8 §

Yhteensovitusraja lasketaan yhteensovitusperusteesta, jona 3 momentissa säädetyn poikkeuksin käytetään korkeinta peruseläkkeen perusteena olevaa eläkepalkkaa tai tuloa sellaisesta työ- tai virkasuhteesta taikka yrittäjätoiminnasta, josta eläkkeeseen oikeutavaksi ajaksi on luettu vähintään vuosi. Yhteensovitusraja saadaan ottamalla 60 prosenttia yhteensovitusperusteesta tai, jos kysymys on osaeläkkeenä myönnettävästä työkyvyttömyyseläkkeestä, 30 prosenttia yhteensovitusperusteesta.

Sovellettaessa 5 momenttia otetaan perhe-eläkelain mukaiset eläkkeet kunakin kalenterivuonna huomioon sen määräisinä kuin ne ovat edeltäneen kalenterivuoden marraskuun 1 päivänä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Tätä lakia sovelletaan sellaiseen eläkkeeseen, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 1996 tai sen jälkeen. Lakia sovelletaan myös niissä tapauksissa, joissa 8 a §:n mukaisen uudelleen yhteensovituksen peruste on syntynyt tämän lain voimassa ollessa.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkkäre*

N:o 1496

L a k i**kansaneläkelaiissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään kansaneläkelaiissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun lain (348/56) 1 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 29 päivänä joulukuuta 1983 annetulla lailla (1127/83), uusi 3 momentti, ja lakiin uusi 1 a § seuraavasti:

1 §

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua elinkustannusten muutosta laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon elinkustannusten nousua vuoden 1992 lokakuusta vuoden 1993 lokakuuhun.

1 a §

Sen estämättä, mitä edellä 1 §:ssä säädetään, korotusta ei vuosina 1996, 1997 ja 1998 tehdä kansaneläkelain 30 a §:ssä tarkoitettuun eläkkeensaajien hoitotukeen, lap-

sen hoitotuesta annetun lain (444/69) mukaiseen hoitotukeen eikä vammaistukilain (124/88) mukaiseen vammaistukeen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 5 momentin perusteella maksettavia lapsikorotuksia ja puolisolisiä ei kuitenkaan koroteta tai alenneta tämän lain 1 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 1497

Laki
asumistukilain 2 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä kesäkuuta 1975 annetun asumistukilain (408/75) 2 §:n 3 ja 4 kohta, sellaisina kuin ne ovat 13 päivänä helmikuuta 1987 annetussa laissa (154/87), seuraavasti:

- 2 §
- Tämän lain mukaista asumistukea ei myönnetä:
- 3) yhden henkilön ruokakunnalle, jos asianomainen henkilö saa sellaista eläkettä tai hänelle voidaan vahvistaa oikeus sellaiseen eläkkeeseen, jonka lisänä voidaan myöntää eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) mukaista asumistukea;
- 4) kahden henkilön ruokakunnalle, joka muodostuu aviopuolisoista tai keskenään avioliitonomaisissa olosuhteissa avioliittoa solmimatta jatkuvasti yhteistaloudessa elävistä henkilöistä ja johon kuuluva saa 3 kohdassa tarkoitettua eläkettä tai jos hänelle voidaan vahvistaa oikeus 3 kohdassa tarkoitettuun eläkkeeseen; eikä
- Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 1498

Laki**maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain 19 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien luopumistuesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1293/94) 19 §:n 1 momentti, seuraavasti:

19 §

Luopumistuen täydennysosa on yhtä suuri kuin se kansaneläke, joka luopujalle olisi myönnetty, jos hänellä luopumistuen alkaessa olisi ollut oikeus työkyvyttömyyseläkkeenä myönnettyyn kansaneläkkeeseen. Täydennysosaa laskettaessa ei kuitenkaan sovelleta, mitä kansaneläkelain 25 b ja 28 §:ssä säädetään. Täydennysosaa määrättäessä sovelletaan kansaneläkelain 26 §:n 5 momenttia sellaisena kuin se on voimassa kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (547/93) tullessa voimaan. Sen jälkeen kun luopumistuki on myönnetty, täydennysosan määrää tarkistetaan vain sanotun lain 32 a §:n 3 momentissa tarkoitettujen perhesuhteiden muutosten johdosta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996 ja sitä sovelletaan, jos luopuminen tapahtuu tai, kun luopumistuki perustuu maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain 21 §:ään, siinä tarkoitettu ehdollinen päätös annetaan tämän lain tultua voimaan.

Sen estämättä, mitä edellä 1 momentissa säädetään, sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa myönnetyn luopumistuen täydennysosaan, jos siihen ei kuulu kansaneläkkeen lisäosaa vastaavaa osuutta, soveltuvin osin, mitä kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 2, 4 ja 7 momentissa säädetään.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*HE 119/95
StVM 21/95
EV 121/95

N:o 1499

Laki

maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1317/90) 16 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

16 §

Täydennysosan määrää laskettaessa sovelletaan kansaneläkelakia sellaisena kuin se oli voimassa kansaneläkelain muuttamisesta 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1491/95) tullessa voimaan. Jos täydennysosaan ei kuulu kansaneläkkeen lisäosaa vastaavaa osuutta, sovelletaan sanottuun täydennys-

osaan soveltuvien osien, mitä sanotun kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 2, 4 ja 7 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 1500

Laki**sairausvakuutuslain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/63) 20 §, sellaisena kuin se on 22 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1255/89),

muutetaan 4 §, 14 §:n 1 momentti, 15 §:n 5 momentti, 15 a §, 16 §:n 1 momentti, 18 a §, 19 §:n 6 ja 7 momentti, 22 §, 23 e §:n 1 momentti, 24 §:n 5 momentti, 27 §:n 4 ja 6 momentti, 30 §:n 3 momentin 1 kohta, 75 §:n 2 momentti ja 76 §,

sellaisina kuin niistä ovat 4 § muutettuna 25 päivänä heinäkuuta 1986, 21 päivänä joulukuuta 1990 ja 30 päivänä joulukuuta 1992 annetuilla laeilla (584/86, 1192/90 ja 1653/92) ja 14 §:n 1 momentti mainitussa 21 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa, 15 §:n 5 momentti 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (621/91), 15 a § ja 19 §:n 6 momentti 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (674/85), 16 §:n 1 momentti mainitussa 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa, 18 a § muutettuna mainitulla 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetulla lailla ja 28 päivänä marraskuuta 1994 annetulla lailla (1066/94), 19 §:n 7 momentti ja 27 §:n 4 momentti 26 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa (471/ 81), 22 § muutettuna 10 päivänä joulukuuta 1993 ja 29 päivänä joulukuuta 1994 annetuilla laeilla (1129/93 ja 1501/94), 23 e §:n 1 momentti mainitussa 10 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa, 24 §:n 5 momentti 31 päivänä tammikuuta 1995 annetussa laissa (120/95), 27 §:n 6 momentti 8 päivänä elokuuta 1986 annetussa laissa (607/86), 75 §:n 2 momentti 13 päivänä toukokuuta 1988 annetussa laissa (448/88) ja 76 § muutettuna 11 päivänä tammikuuta 1985 annetulla lailla (32/85) ja mainitulla 10 päivänä joulukuuta 1993 annetulla lailla, sekä

lisätään lakiin uusi 18 b § seuraavasti:

4 §

Vakuutetulla on oikeus saada sairauden perusteella korvausta tarpeellisen sairaanhoidon kustannuksista ja sairaudesta johtuvan työkyvyttömyyden aiheuttaman ansionmenetyksen korvaamiseksi päivärahaa sekä raskauden ja synnytyksen perusteella korvausta niistä johtuvista tarpeellisista kustannuksista. Vakuutetulla on myös oikeus saada raskauden ja synnytyksen perusteella äitiysrahaa ja, siten kuin jäljempänä säädetään, lapsen tai ottolapsen hoidon perusteella vanhempainrahaa ja isyysrahaa sekä sairaan lapsen hoitoon ja kuntoutukseen osallistumisen johdosta erityishoitorahaa. Vakuutetulla on lisäksi oikeus saada sikiön kehitykselle tai raskaudelle aiheutuvan vaaran johdosta erityisäitiysrahaa.

14 §

Sairaudesta johtuvan työkyvyttömyyden

aiheuttaman ansionmenetyksen korvaamiseksi suoritetaan päivärahaa sekä raskauden ja synnytyksen johdosta äitiysrahaa ja lapsen tai ottolapsen hoidon johdosta isyys- ja vanhempainrahaa, sikiön kehitykselle tai raskaudelle aiheutuvan vaaran johdosta erityisäitiysrahaa sekä sairaan lapsen hoitoon ja kuntoutukseen osallistumisen johdosta erityishoitorahaa.

15 §

Päivärahaa ei ole oikeutta saada siltä ajalta, jolta vakuutettu saa opintotukilain (65/94) mukaista opintorahaa tai aikuisopintorahaa, kuntoutusrahalain (611/91) tai työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen

HE 124/95

StVM 25/95

EV 137/95

lakien, eläkeohjesäännön tai eläkesääntöjen mukaista kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuksen, liikennevakuutuksen, sotilasvammalain (404/48) tai sotilastapaturmalain (1211/90) kuntoutusta koskevien säännösten perusteella.

15 a §

Päivärahaan ei ole oikeutta vakuutetulla, joka saa vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä, kansaneläke- tai työeläkelakien mukaista yksilöllistä varhaiseläkettä taikka työntekijäin eläkelain 4 f §:ssä tarkoitettua osa-aikaeläkettä.

Edellä sanottua eläkettä saavalla vakuutetulla on kuitenkin ottaen huomioon, mitä 15 §:n 4 momentissa säädetään, oikeus päivärahaan, jos hän tulee työkyvyttömäksi työhön, jota hän eläkkeellä ollessaan välittömästi ennen työkyvyttömyyden alkamista on tehnyt. Päivärahan määrä lasketaan tällöin sanotusta työstä saatujen työtulojen perusteella siten kuin 16 ja 17 §:ssä säädetään.

16 §

Päivärahan määrä päivältä on 70 prosenttia vakuutetun verotuksessa asetuksella säädettyäänä kalenterivuotena todettujen työtulojen kolmassadasosasta siltä osin kuin työtulot eivät ylitä 130 000 markkaa. Jos työtulot ylittävät 130 000 markkaa, mutta eivät ylitä 200 000 markkaa, päivärahan määrä on 130 000 markkaa ylittävältä osalta 40 prosenttia 130 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jos työtulot ylittävät 200 000 markkaa, päivärahan määrä on 200 000 markkaa ylittävältä osalta 25 prosenttia 200 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Päivärahaa ei makseta, jos työtulot ovat alle 5 000 markkaa. Työtulona ei oteta huomioon tuloja, jotka on verotuksessa arvioitu verotuslain 72 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sen vuoksi, ettei veroilmoitusta ole annettu.

18 a §

Jos vakuutetulla työkyvyttömyyden alkamista edeltävän kuukauden aikana on ollut oikeus työttömyysturvalain (602/84) mukaiseen työttömyyspäivärahaan, työmarkkinatuesta annetun lain (1542/93) mukaiseen työmarkkinatukeen tai työvoimapolitiittisesta

aikuis-koulutuksesta annetun lain (763/90) mukaiseen koulutustukeen, hänelle työkyvyttömyyden johdosta suoritettava päiväraha on vähintään 86 prosenttia hänelle suoritettuna työttömyyspäivärahan, työmarkkinatuen tai koulutustuen määrästä. Tällöin ei työttömyyspäivärahan, työmarkkinatuen ja koulutustuen määrää laskettaessa oteta huomioon

1) työttömyysturvalain 17 ja 18 §:ssä tarkoitettua palkkaa ja muuta työtuloa;

2) työvoimapolitiittisesta aikuis-koulutuksesta annetun lain 18 §:ssä tarkoitettua palkkaa ja muuta työtuloa eikä

3) sellaisia työttömyysturvalain 27 §:ssä tarkoitettuja etuuksia, jotka tämän lain 27 §:n mukaan on vähennettävä päivärahas-ta.

Jos vakuutettu on päivärahan alkamista edeltävän kuukauden aikana saanut opintotukilain mukaista opintorahaa tai aikuisopintorahaa, hänelle työkyvyttömyyden johdosta suoritettava päiväraha on vähintään 86 prosenttia hänelle suoritettuna opintorahan tai aikuisopintorahan kahdeskymmenesviidesosasta.

Jos vakuutettu on päivärahan alkamista edeltävän kuuden kuukauden aikana saanut kuntoutusrahain mukaista kuntoutusrahaa, päiväraha on vähintään kuntoutusrahain mukaisen kuntoutusrahan suuruinen. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon kuntoutusrahain 15 §:ssä tarkoitettua 10 prosentin korotusta.

18 b §

Vakuutetulle, jolla on 15 §:n 1 momentin nojalla oikeus päivärahaan ja jonka sairaudesta johtuva työkyvyttömyys on kestänyt vähintään 60 päivää, suoritetaan toimeentulon turvaamisen kannalta välttämättömä päivärahaa enintään 60 markkaa.

Toimeentulon turvan tarvetta harkittaessa otetaan tulona huomioon työmarkkinatuesta annetun lain (1542/93) 24 §:n 1 ja 2 momentissa mainitut tulot. Edellä 1 momentissa mainitusta päivarahasta vähennetään vakuutetun omien kuukausitulojen kahdeskymmenesviidesosa ja hänen puolisonsa kuukausitulojen viideskymmenesosa kokonaisuudessaan. Jos vakuutetun tai hänen puolisonsa veronalainen varallisuus ylittää sen varallisuusverolain (1537/92) mukaisen määrän, jonka perusteella on suoritettava varallisuusveroa, ei päivärahaa tämän pykä-

län perusteella makseta. Päivärahaa maksetaan kuitenkin aina vähintään 16, 17 ja 18 a §:n mukainen määrä.

19 §

Vakuutetulla, joka saa kansaneläkelain mukaista työttömyyseläkettä tai jolla on oikeus sanotun lain 22 §:n 1 momentin nojalla myönnettyyn työkyvyttömyyseläkkeeseen, ei ole oikeutta saada päivärahaa siltä ajalta, jolta hänellä on oikeus eläkkeeseen. Sama koskee vakuutettua, joka saa kansaneläkelain tai työeläkelakien mukaista yksilöllistä varhaiseläkettä.

Tätä pykälää sovellettaessa päivärahan suorituspäiviin luetaan myös päivät, joilta vakuutetulla 14 ja 15 §:n sekä tämän pykälän 1 ja 2 momentin nojalla on oikeus saada päivärahaa, vaikka sitä ei ole hänelle suoritettu tässä laissa olevien maksamista koskevien rajoitusten vuoksi, sekä päivät, joilta päivärahaa ei makseta sen vuoksi, että työtuolojen määrä on jäänyt alle 16 §:n 1 momentissa tarkoitetun vähimmäismäärän.

22 §

Äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan määrä päivältä on yhtä suuri kuin 16 ja 17 §:ssä sekä 18 a §:n 2 momentissa tarkoitettu päiväraha. Äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan määrä on kuitenkin vähintään 60 markkaa päivältä.

Jos lapsen äiti on ansiotyössä tai kodin ulkopuolella suoritettavassa muussa työssä äitiys- ja vanhempainrahan suorittamisaikana, hänelle suoritettavan äitiys- ja vanhempainrahan määrä tältä ajalta on 1 momentissa tarkoitetun vähimmäismäärän suuruinen.

Jos molemmat vanhemmat ovat isyysrahan suorittamisaikaa lukuun ottamatta ansiotyössä vanhempainrahan suorittamisaikana, vanhemmat voivat sopia siitä, kummalle heistä vanhempainraha suoritetaan 1 momentissa tarkoitetun vähimmäismäärän suuruisena.

Yksin lapsen huollosta vastaavalle vanhemmalle suoritetaan vanhempainraha ansiotyössäoloajalta 1 momentissa tarkoitetun vähimmäismäärän suuruisena.

Vakuutetulle, joka saa vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä, työttömyyseläkettä tai täyttä työkyvyttömyyseläkettä kansaneläkelain, työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainittujen säännösten tai mää-

räysten, liikennevakuutuslain tai tapaturmavakuutuslain perusteella, suoritetaan äitiys-, isyys- ja vanhempainraha 1 momentissa tarkoitetun vähimmäismäärän suuruisena.

23 e §

Erityishoitorahan määrä päivää kohti on yhtä suuri kuin 16 ja 17 §:ssä sekä 18 a §:n 2 ja 3 momentissa ja 18 b §:ssä tarkoitettu päiväraha, kuitenkin vähintään 60 markkaa. Sen estämättä, mitä 18 b §:ssä säädetään, erityishoitorahan suorittaminen alkaa 19 §:n mukaisesti.

24 §

Päivärahaa, äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa ei suoriteta siltä ajalta, jonka vakuutettu on suorittamassa välittömästi tuomittua vankeusrangaistusta, eikä päivärahaa ajalta, jonka vakuutettu on asevelvollisena vakinaisessa palveluksessa, aseettomana, reserviläisenä tai nostoväkeen kuuluvana puolustusvoimien palveluksessa taikka siviilipalvelusmiehenä siviilipalvelulaitoksessa.

27 §

Jos vakuutetulla on oikeus saada 1 momentissa tarkoitettua korvausta täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainittujen säännösten tai määräysten nojalla, kansanedustajain eläkelain (329/67), merimieseläkelain (72/56), valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetun lain (870/77) tai kunnallisten luottamushenkilöiden eläkelain (578/77) nojalla taikka valtion, kunnan, seurakunnan tai muun julkisoikeudellisen yhteisön palveluksessa olevia koskevan aikaisemman lain tai muun säännöksen taikka määräyksen nojalla, suoritetaan päiväraha sen estämättä, mitä edellä tässä pykälässä on säädetty, täysimääräisenä ajalta, joka käsittää päivärahan 19 §:n 3 momentissa tarkoitetun enimmäissuoritusajan 150 ensimmäistä suorituspäivää sekä tämän jälkeisen ajan viiden sen seuraavan täyden kalenterikuukauden loppuun (päivärahan *ensisijaisuusaika*). Jos kuitenkin päivärahan 19 §:n 3 momentin mukaisen suoritusajan arvioidaan edellä mai-

nitun 150 päivän jälkeen päivärahaa keskeytyksettä suoritettaessa päättyvän ennen ensisijaisuusajan päättymistä, ensisijaisuusaika päättyy jo neljännen täyden kalenterikuukauden lopussa. Edellä mainittuihin muun lain nojalla suoritettaviin korvauksiin ei päivärahan ensisijaisuusaikana sovelleta, mitä 1—3 momentissa on säädetty. Sosiaalivakuutus- toimikunnan tulee vahvistaa sanottu ensisijaisuusaika ja ilmoittaa välittömästi 150 suorituspäivän täytyessä ensisijaisuusajan päättymisestä edellä tarkoitetun muun korvauksen myöntäjälle. Vakuutetulle tulee lisäksi tiedottaa kuntoutusmahdollisuuksista ja muun korvauksen hakemisesta. Uusi ensisijaisuusaika voidaan vahvistaa vain, jos aikaisemman päättymisestä on kulunut kuusi kuukautta. Edellä sanotuista ilmoituksesta ja tiedottamisesta säädetään tarkemmin asetuk- sella.

Päivärahaa suoritetaan riippumatta työntekijäin eläkelain 5 b §:ssä tarkoitettusta osaeläkkeestä tai sitä vastaavasta muusta kuin täydestä työkyvyttömyyseläkkeestä, jos vakuutetun oikeus saada mainittua eläkettä on alkanut ennen sen kalenterivuoden alkua, jota koskevat työtulot ovat päivärahan määräämisen perusteena.

30 §

Tämän lain mukaisia etuuksia on haettava:

1) päivärahaa neljän kuukauden kuluessa siitä päivästä, josta alkaen sitä halutaan saada; jos päiväraha on myönnetty määrääjäksi, mutta työkyvyttömyys jatkuu sen jälkeenkin, työkyvyttömyyden jatkumisesta on toimitettava selvitys paikallistoimistoon neljän kuukauden kuluessa päivärahaoikeuden päättymisestä;

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

75 §

Tämän lain mukaiset etuudet maksetaan hakijan ilmoittamalle tilille Suomessa sijaitsevaan rahalaitokseen, jollei kansaneläkelaitos toisin määrää.

76 §

Tämän lain 16 §:ssä tarkoitettujen työtulojen määrät tarkistetaan siinä suhteessa kuin päivärahan sekä äitiys-, isyys- ja vanhempanrahan maksuvuodelle vahvistettu työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettu indeksiluku poikkeaa edelliselle kalenterivuodelle vahvistetusta indeksiluvusta.

Tämän lain 9 §:n 5 momentissa säädetty markkamäärä sidotaan elinkustannusindeksiin siten, että sitä muutetaan samanaikaisesti ja samassa suhteessa kuin kansaneläkkeitä muutetaan kansaneläkelaiissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain (348/56) nojalla. Tämän lain 16 §:n 1 momentissa säädettyjä markkamääriä tarkistetaan kalenterivuositain sen indeksin mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen soveltamista varten.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1996 ja sitä sovelletaan etuuteen, joka kohdistuu lain voimaantulon jälkeiseen aikaan. Jos työkyvyttömyys tai oikeus etuuteen on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa, etuus maksetaan kuitenkin entisen suuruisena niin kauan kuin työkyvyttömyys tai oikeus etuuteen jatkuu yhdenjaksoisesti.

Tämän lain 16 §:n 1 momentissa, 18 b §:ssä, 22 §:n 1 momentissa ja 23 e §:n 1 momentissa säädetyt markkamäärät vastaavat vuodelle 1996 vahvistettua työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettua indeksilukua.

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 1501

Laki**työntekijäin työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottamisesta eräissä päivärahoissa**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Jos laissa tai asetuksessa säädetään tai valtioneuvoston päätöksellä määrätään, että päivärahan tai sitä vastaavan etuuden määrässä on otettava huomioon henkilön työ- tai virkasuhteessa saadut työtulot, on näistä työtuloista tai maksettavasta etuudesta vuonna 1996 vähennettävä 4,5 prosenttia.

2 §

Tarkemmat määräykset tämän lain soveltamisesta antaa sosiaali- ja terveysministeriö.

3 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 1502

Laki**kansaneläkelain 39 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/56) 39 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 21 päivänä marraskuuta 1994 annetussa laissa (981/94) seuraavasti:

39 §

Oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen alkaa aikaisintaan sen kuukauden alusta, jota edeltäneen kuukauden aikana hakijalla olisi viimeksi ollut oikeus sairauden, vian tai vamman perusteella sairausvakuutuslain 15 §:n 1 tai 3 momentin nojalla päivärahaan. Jos oikeutta päivärahaan ei ole, oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen alkaa kuitenkin vasta, kun sairausvakuutuslain 19 §:ssä tarkoitettua aikaa vastaava aika on päättynyt. Tämä ei kuitenkaan koske hakijaa, jonka työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin hän on

täyttänyt 15 vuotta. Jos vakuutetulla on oikeus saada sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa vastaavaa ulkomailta maksettavaa etuutta, se otetaan huomioon eläkkeen alkamisaikaa määrättäessä samalla tavalla kuin sairausvakuutuslain mukainen päiväraha kuitenkin enintään sairausvakuutuslain mukaiseen enimmäissuoritus aikaan saakka. Etuuteen voidaan rinnastaa myös tällaista etuutta vastaava palkka.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 1503

Laki**kuntoutusrahalain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetun kuntoutusrahalain (611/91) 9 §:n 2 momentti,
muutetaan 8 §:n 2 momentti, 14 §:n 2 momentti, 15 ja 17 §, 18 §:n 1 momentti, 25 §:n 3 momentti sekä 31 §,
 sellaisina kuin niistä ovat 8 §:n 2 momentti ja 15 § 28 päivänä marraskuuta 1994 annetussa laissa (1065/94), sekä
lisätään 14 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

8 §

Maksamisaika

Kuntoutusrahaa voidaan maksaa myös kuntoutuspäätöksen antamisen ja kuntoutuksen alkamisen väliseltä ajalta sekä kuntoutusjaksojen väliseltä ajalta. Tällöin kuntoutusrahaa maksetaan kuitenkin 20 prosentilla alennettuna ja enintään kolmelta kuukaudelta kalenterivuotta kohden kummankin syyn perusteella erikseen laskettuna, jollei sen maksaminen pitemmältä ajalta ole kuntoutuksen etenemisen turvaamiseksi perusteltua. Tarkemmat määräykset maksamisen perusteista antaa kansaneläkelaitos.

14 §

Kuntoutusrahan määrä

Tämän pykälän mukaan määräytyvää kuntoutusrahaa ei makseta, jos 1 momentissa

tarkoitettun päivärahan määrittämisen perusteena olevat työtulot ovat alle 5 000 markkaa.

Henkilölle voidaan suorittaa kuntoutusrahaa, jonka suuruus määräytyy sairausvakuutuslain 18 b §:n mukaisesti.

15 §

Työttömyysturvaa, työmarkkinatukea tai opintorahaa saaneen kuntoutusrahan määrä

Jos kuntoutuja on kuntoutusrahan alkamista edeltävän kuukauden aikana saanut työttömyyspäivärahaa, työmarkkinatukea, opintorahaa tai aikuisopintorahaa, kuntoutusrahana maksetaan kuntoutuksen alkaessa vähintään sairausvakuutuslain 18 a §:ssä tarkoitettu markkamäärä lisättynä 10 prosentilla.

17 §

Kuntoutusrahan määrä ammatillisessa koulutuksessa

Kuntoutuksen toteutumisen turvaamiseksi ammatillisessa koulutuksessa olevan omassa

taloudessaan asuvan tai huoltovelvollisen kuntoutusraha päivää kohden on 14 ja 15 §:n säännösten estämättä opintotukilain (65/94) 11 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun opintorahan kuukausimäärän kahdeskymmenesviidesosa, jollei hänellä mainittujen säännösten nojalla ole oikeus määrätä tätä suurempaan kuntoutusrahaan.

18 §

Yhteensovitus

Jos kuntoutuja saa korvausta ansionmenetyksestä jonkin muun lain perusteella, muuta kuin 16 §:n mukaan määräytyvää kuntoutusrahaa maksetaan samalta ajalta vain siltä osin kuin se on muuta etuutta suurempi.

25 §

Etuuksien hakeminen

Kuntoutusrahaa on haettava neljän

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

kuukauden kuluessa siitä päivästä, josta alkaen sitä halutaan saada. Etuus tai osa siitä voidaan myöntää, vaikka sitä ei olisi haettu neljän kuukauden määräajassa, jos sen epäminen myöhästymisen vuoksi olisi kohtuutonta.

31 §

Indeksitarkistus

Kuntoutusrahaan, joka määräytyy 14 tai 15 §:n mukaan, tehdään vuosittain indeksitarkistus noudattaen vastaavasti, mitä työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentin ensimmäisessä virkkeessä on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996. Lakia sovelletaan kuntoutusrahaan, johon oikeus sitä koskevan päätöksen mukaisesti alkaa lain voimassa ollessa.

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkkäre*

N:o 1504

Laki**kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetun lain (610/91) 2 §:n 1 ja 3 momentti ja 6 § sekä
lisätään lakiin uusi 7 a §, seuraavasti:

2 §

Vajaakuntoisten ammatillinen kuntoutus

Kansaneläkelaitoksen on järjestettävä vakuutetulle, jonka työkyky ja ansiomahdollisuudet ovat sairauden, vian tai vamman vuoksi olennaisesti heikentyneet, tarvittava ammatillinen koulutus tai valmennus hänen työkykynsä säilyttämiseksi tai parantamiseksi, jollei sitä ole järjestetty työvoimapalvelulain (1005/93), työvoimapoliittisesta aikuis-koulutuksesta annetun lain (763/90), työeläkelakien taikka erityisopetusta koskevien säännösten perusteella.

Ammatillisella kuntoutuksella tarkoitetaan 1 momentissa myös ammatillisen koulutuksen vuoksi välttämätöntä peruskoulutusta sekä elinkeinon tai ammatinharjoittamisen tukemiseksi annettavaa avustusta työvälineiden ja työkoneiden hankkimista ja oman yrityksen perustamista ja muuttamista varten. Avustuksen enimmäismäärästä säädetään asetuksella.

6 §

Kuntoutusmahdollisuuksien selvitysvelvollisuus

Kansaneläkelaitoksen on tarvittaessa selvitettävä vakuutetun kuntoutustarve, viimeistään kuitenkin silloin, kun vakuutetun sairausvakuutuslain mukaisen päivärahan suorituspäivien lukumäärä ylittää 60.

7 a §

Matkakustannusten korvaaminen

Kuntoutujalle korvataan kuntoutuksesta aiheutuneet tarpeelliset ja kohtuulliset matkakustannukset siltä osin kuin ne yhden-suuntaiselta matkalta ylittävät 45 markkaa (*omavastuuosuus*). Jos kuntoutuksesta aiheutuvat tarpeelliset ja kohtuulliset matkakustannukset saman kalenterivuoden aikana ylittävät 900 markkaa (*vuotuinen omavastuuosuus*), vuotuisen omavastuuosuuden ylittävä osa näistä matkakustannuksista korvataan kokonaan. Korvattaviin matkakustannuksiin

HE 124/95
 StVM 25/95
 EV 137/95

7 450301A/157

eivät kuulu opiskelijan päivittäisistä koulumatkoista ja koulutukseen liittyvän harjoittelun päivittäisistä matkoista aiheutuvat matkakustannukset.

kuuta 1996. Sitä sovelletaan lain voimaantulon jälkeen alkavaan kuntoutukseen. Lain 7 a §:n säännöstä matkakustannusten korvaamisesta sovelletaan lain voimassa ollessa tehtyjen matkojen kustannuksiin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 1505

L a k i

terveydenhuollosta puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa 20 päivänä maaliskuuta 1987 annettuun lakiin (322/87) uusi 5 a § seuraavasti:

5 a §
Jos 3 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilö on sairauden vuoksi vapautettu palvelustehtävistä ja hänet on lähetetty sairaudesta toipumista varten kotihoitoon, jonka aikana hän ei saa valtiolta ylläpitoa, on hänelle maksettava

puolustusministeriön päätöksen suuruinen ruokarahaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1996.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

HE 124/95
StVM 25/95
EV 137/95

N:o 1506

Asetus**työntekijäin eläkeasetuksen muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Sosiaali- ja terveystieteiden esittelystä

muutetaan 23 päivänä helmikuuta 1962 annetun työntekijäin eläkeasetuksen (183/62) 1 §, 3 a §, 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 3 ja 4 momentti, 9 §, 9 a §, 11 §:n 2 momentti, 12 f §:n 2 momentti, 20 §:n 2 momentin johdantokappale ja 2 kohta,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §, 3 a §, 7 §:n 1 momentti, 9 a § ja 11 §:n 2 momentti 30 päivänä joulukuuta 1993 annetussa asetuksessa (1657/93), 9 § 23 päivänä helmikuuta 1990 annetussa asetuksessa (208/90), 12 f §:n 2 momentti 12 päivänä huhtikuuta 1991 annetussa asetuksessa (655/91) sekä 20 §:n 2 momentin johdantokappale ja 2 kohta 22 päivänä loka-kuuta 1993 annetussa asetuksessa (888/93), seuraavasti:

1 §

Työntekijäin eläkelain (395/61) 1 §:n 1 momentin 2 kohtaa sovellettaessa arvioidaan työansion nousevan mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun rajamäärään sanotussa momentissa tarkoitettun työsuhteen alusta alkaen, jos työntekijäin eläkelain 7 e §:n mukainen työansio, ottamatta huomioon työntekijäin eläkemaksun vähentämistä, ensimmäiseltä kuu-kauden pituiselta ajalta on vähintään rajamäärän suuruinen, ja muutoin sen kalenterikuukauden alusta, jonka aikana työansio ensimmäisen kerran on noussut rajamäärään. Tämän jälkeen työansion katsotaan mainittua lainkohtaa sovellettaessa olevan vähintään sanotun rajamäärän suuruinen, kunnes työnantajan ilmoituksen johdosta tulee selvitetynsi, että työansio on ainakin viimeksi ku-

luneena kalenterikuukautena ennen ilmoituksen tekemistä ollut rajamäärää pienempi.

3 a §

Työntekijäin eläkelain 7 f §:ssä tarkoitettua etuutta myöntävän viranomaisen, laitoksen tai vakuutusyhtiön on annettava eläketurvakeskukselle tiedot kultakin kalenterivuodelta työntekijöille maksetuista sanotuista etuuksista eläketurvakeskuksen määräämällä tavalla seuraavan toukokuun loppuun tai muuhun eläketurvakeskuksen kanssa sovittuun ajankohtaan mennessä.

7 §

Laskettaessa työntekijäin eläkelain 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua keskimäärää kuukautta kohti jaetaan saman lain 9 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaisesti tar-

kistettujen ja saman lain 7 a §:ssä tarkoitetulla tavalla työntekijäin eläkemaksun määrällä vähennettyjen työansioden yhteismäärä kysymyksessä olevaan ajanjaksoon sisältyvien päivien lukumäärällä, ja osamäärä kerrotaan kolmellakymmenellä.

8 §

Jos työntekijä, jolle on muodostunut vapaakirja, aloittaa työntekijäin eläkelain, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain, eräiden työsuhteissa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain (662/85) tai merimieseläkelain (72/56) alaisen uuden työsuhteen taikka ryhtyy harjoittamaan maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) tai yrittäjien eläkelain (468/69) alaista yrittäjätoimintaa ja saa sen johdosta, uudelleen vapaakirjaa saamatta, eläkkeen muussa iässä tai muiden ehtojen mukaisesti, muunnetaan vapaakirja näiden ehtojen mukaiseksi. Vastaavasti menetellään, jos tällainen työntekijä saa eläkkeen hänelle myönnetyn vapaaehtoisen jatkovakuutuksen perusteella. Merimieseläkelain mukaisen työsuhteen aloittaneen työntekijän oikeudesta vapaakirjaan noudatetaan kuitenkin myös, mitä työntekijäin eläkelain 3 a §:n 2 momentin viimeisessä virkkeessä säädetään.

Jos työntekijällä kuollessaan oli 2 momentissa tarkoitettun vapaakirjan perusteella oikeus eläkkeeseen, hänen jälkeensä työntekijän eläkelain 4 a §:ssä mainituilla edunsaajilla on oikeus saada perhe-eläkettä saman vapaakirjan perusteella.

9 §

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa joka kalenterivuodeksi työntekijäin eläkelain 9 §:ssä tarkoitettut indeksiluvut käyttäen perusteena keskimääräisiä palkka- ja kuluttajahintatason vuotuisia muutoksia edellisen vuoden kolmannella vuosineljänneksellä. Indeksiluvut on julkaistava viimeistään kaksi kuukautta ennen sen kalenterivuoden alkua, josta niitä sovelletaan.

9 a §

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa joka kalenterivuodeksi työntekijäin eläkelain 7 a §:n 3 momentissa tarkoitettun kertoimen

käyttäen perusteena työntekijäin eläkelain 12 b §:ssä tarkoitettua työntekijäin eläkemaksuprosenttia samalta kalenterivuodelta sekä 9 §:ssä tarkoitettua palkka- ja hintatason muutosta. Kerroin on julkaistava viimeistään kuukautta ennen sen kalenterivuoden alkua, josta lukien sitä sovelletaan.

11 §

Hakemukseen on liitettävä eläkelaitoksen määräämä selvitys. Haettaessa työkyvyttömyyseläkettä eläkelaitokselle on myös toimitettava vahvistetulle lomakkeelle hakijan terveydentilasta laadittu lääkärinlausunto, joka sisältää hoito- tai kuntoutussuunnitelman. Eläketurvakeskus vahvistaa tämän lomakkeen kaavan. Eläkelaitos voi kuitenkin hyväksyä muunkinlaisen lääkärinlausunnon tai sitä vastaavan selvityksen. Jos hakija on hoidettavana sairaalassa tai jos siihen on muu erityinen syy, eläkelaitos voi myös omalla kustannuksellaan hankkia lääkärinlausunnon.

12 f §

Työkyvyttömyyseläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle työkyynsä palautumisesta ja kuntoutuksen keskeytymisestä sekä yksilöllisenä varhaiseläkkeenä myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen saaja ryhtymisestä ansiotyöhön.

20 §

Muutoksenhakuasioita käsittelevä jaosto on päätösvaltainen, kun puheenjohtajan lisäksi jaoston kokouksessa ovat läsnä jäsenet seuraavasti:

2) käsiteltäessä asiaa, jonka ratkaiseminen olennaisesti riippuu maatalousyrittäjien eläkelain, maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoeläkkeestä annetun lain, luopumiseläkelain, maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain, maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain, kasvihuonetuotannon ja omenanviljelyn lopettamistuesta annetun lain taikka niiden nojalla annettujen säännösten tai määräysten soveltamisesta, tulee maa-

talousyrittäjäjärjestöjä edustavan jäsenen olla läsnä;

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Sen estämättä, mitä tämän asetuksen 9 §:ssä säädetään, työntekijäin eläkelain 9 §:ssä tarkoitetut indeksiluvut julkaistaan vii-

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

meistään 31 päivänä joulukuuta 1995 vuodelle 1996.

Sen estämättä, mitä tämän asetuksen 9 a §:ssä säädetään, työntekijäin eläkelain 7 a §:ssä tarkoitettu kerroin julkaistaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1995 vuodelle 1996.

Ennen tämän asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 1507

Asetus**lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkeasetuksen muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Sosiaali- ja terveysministerin esittelystä

muutetaan 23 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkeasetuksen (184/62) 4 §, 6 §:n 1 momentti, 11 §:n 2 momentti ja 14 a §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat 4 § 7 päivänä marraskuuta 1975 annetussa asetuksessa (845/75), 6 §:n 1 momentti ja 11 §:n 2 momentti 30 päivänä lokakuuta 1993 annetussa asetuksessa (1658/93) sekä 14 a §:n 2 momentti 31 päivänä joulukuuta 1985 annetussa asetuksessa (1131/85), seuraavasti:

4 §

Eläketurvakeskuksen tulee vakuutetun pyynnöstä antaa hänelle kirjallinen ilmoitus siitä työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaisesti muunnetusta yhteenlasketusta palkkamäärästä, josta hänen työsuhteittensa perusteella on työeläkekassalle suoritettu vakuutusmaksuja.

6 §

Määrättäessä eläkelain 7 a §:n 1 momentissa tarkoitettua vakuutetun palkan markkamäärää, josta keskimäärin on suoritettu vakuutusmaksu, jaetaan mainitussa momentissa tarkoitetuilta vakuutusvuosilta suoritettujen vakuutusmaksujen perusteena olevien, työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaisesti korjattujen ja sanotun lain 7 a §:ssä tarkoitettulla tavalla työntekijäin eläkemaksun määrällä vähennet-

tyjen palkkojen yhteismäärä vastaavien vakuutusvuosien lukumäärällä. Vakuutusvuodesta, jona työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä oleva sairaus, vika tai vamma on alkanut, otetaan kuitenkin huomioon vain se osa, joka oli kulunut ennen sanotun sairauden, vian tai vamman alkamista. Vastaavasti, jos eläkettä määrättäessä ei ole otettava huomioon ennen 23 vuoden iän täyttämistä ansaittua palkkaa, otetaan siitä vakuutusvuodesta, jona vakuutettu on täyttänyt 23 vuotta, huomioon vain se osa, jona vakuutettu oli täyttänyt sanotun iän. Vuosi 1962 otetaan huomioon enintään puolena vuotena.

11 §

Hakemukseen on liitettävä työeläkekassan määräämä selvitys. Haettaessa työkyvyttö-

myyseläkettä työeläkekassalle on myös toimitettava vahvistetulle lomakkeelle hakijan terveydentilasta laadittu lääkärinlausunto, joka sisältää hoito- tai kuntoutussuunnitelman. Eläketurvakeskus vahvistaa tämän lomakkeen kaavan. Työeläkekassa voi kuitenkin hyväksyä muunkinlaisen lääkärinlausunnon tai sitä vastaavan selvityksen. Jos hakija on hoidettavana sairaalassa tai jos siihen on muu erityinen syy, työeläkekassa voi myös omalla kustannuksellaan hankkia lääkärinlausunnon.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

14 a §

— — — — —
Työkyvyttömyyseläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle työkykynsä palautumisesta ja kuntoutuksen keskeytymisestä sekä yksilöllisenä varhaiseläkkeenä myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen saaja ryhtymisestään ansiotyöhön.
— — — — —

—————
Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 1508

Asetus yrittäjien eläkeasetuksen muuttamisesta

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Sosiaali- ja terveysministerin esittelystä
muutetaan 7 päivänä marraskuuta 1969 annetun yrittäjien eläkeasetuksen (668/69) 3 a §, 4 §, 6 §:n 2 momentti, 8 §:n 2 momentti ja 12 a §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat, 3 a § ja 8 §:n 2 momentti 30 päivänä joulukuuta 1993 annetussa asetuksessa (1660/93), 4 § 29 päivänä joulukuuta 1972 annetussa asetuksessa (942/72), 12 a §:n 2 momentti 31 päivänä joulukuuta 1985 annetussa asetuksessa (1134/85), seuraavasti:

3 a §

Yrittäjien eläkelain 7 a §:ssä tarkoitettua etuutta myöntävän viranomaisen, laitoksen tai vakuutusyhtiön on annettava eläketurvakeskukselle tiedot kultakin kalenterivuodelta yrittäjille maksetuista sanotuista etuuksista eläketurvakeskuksen määräämällä tavalla seuraavan toukokuun loppuun tai muuhun eläketurvakeskuksen kanssa sovittuun ajankohtaan mennessä.

4 §

Eläkelaitos ja eläketurvakeskus ovat velvolliset pyydetessä antamaan yrittäjälle niiden hallussa olevat tiedot, jotka koskevat hänen vapaakirjaansa tai muutoin hänen eläkeoikeuttaan. Samoin eläkelaitos on velvollinen pyydetessä antamaan yrittäjien eläkelain 9 §:n 4 momentissa tarkoitettulle henkilölle, yhtymälle ja yhteisölle sanotun momentin mukaiseen vastuuseen vaikuttavat tiedot.

6 §

Määrättäessä eläkkeen perusteena olevaa työtuloa kerrotaan kullekin ajanjaksolle vahvistettu ja työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaisesti tarkistettu vuositulo kysymyksessä olevaan ajanjaksoon sisältyvien päivien lukumäärällä. Eri ajanjaksoille näin laskettujen tulojen yhteismäärä jaetaan ajanjaksoihin sisältyvien päivien yhteismäärällä. Eläkkeen perusteena oleva työtulo kuukautta kohden saadaan jakamalla viimeksi mainittu osamäärä kahdelatoista.

8 §

Hakemukseen on liitettävä eläkelaitoksen määräämä selvitys. Haettaessa työkyvyttömyyseläkettä on eläkelaitokselle myös toimittava vahvistetulle lomakkeelle hakijan terveydentilasta laadittu lääkärinlausunto,

joka sisältää hoito- tai kuntoutussuunnitelman. Eläkelaitos voi kuitenkin hyväksyä muunkinlaisen lääkärinlausunnon tai sitä vastaavan selvityksen. Jos hakija on hoidettavana sairaalassa tai jos siihen on muu erityinen syy, eläkelaitos voi myös omalla kustannuksellaan hankkia lääkärinlausunnon.

12 a §

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Työkyvyttömyyseläkkeen saaja on velvolinen ilmoittamaan eläkelaitokselle työkykynsä palautumisesta ja kuntoutuksen keskeyttämisestä sekä yksilöllisenä varhaiseläkkeenä myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen saaja ryhtymisestään ansiotyöhön.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 1509

Asetus**maatalousyrittäjien eläkeasetuksen muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Sosiaali- ja terveysministerin esittelystä
muutetaan 7 päivänä marraskuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkeasetuksen (667/69) 6 §:n 2 momentti, 8 §:n 2 momentti, 13 a §:n 2 momentti ja 17 §:n 5 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 8 §:n 2 momentti 30 päivänä joulukuuta 1993 annetussa asetuksessa (1661/93), 13 a §:n 2 momentti 31 päivänä joulukuuta 1985 annetussa asetuksessa (1133/85) ja 17 §:n 5 momentti 13 päivänä syyskuuta 1991 annetussa asetuksessa (1194/91), seuraavasti:

6 §

Määrättäessä eläkkeen perusteena olevaa työtuloa kerrotaan kullekin ajanjaksolle vahvistettu ja työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaisesti tarkistettu vuositulo kysymyksessä olevaan ajanjaksoon sisältyvien päivien lukumäärällä. Eri ajanjaksoille näin laskettujen tulojen yhteismäärä jaetaan ajanjaksoihin sisältyvien päivien yhteismäärällä. Eläkkeen perusteena oleva työtulo kuukautta kohden saadaan jakamalla viimeksi mainittu osamäärä kahdelatoista.

8 §

Hakemukseen on liitettävä eläkelaitoksen määräämä selvitys. Haettaessa työkyvyttömyyseläkettä on eläkelaitokselle myös toimi-

tettava vahvistetulle lomakkeelle hakijan terveydentilasta laadittu lääkärinlausunto, joka sisältää hoito- tai kuntoutussuunnitelman. Eläkelaitos voi kuitenkin hyväksyä muunkinlaisen lääkärinlausunnon tai sitä vastaavan selvityksen. Jos hakija on hoidettavana sairaalassa tai jos siihen on muu erityinen syy, eläkelaitos voi myös omalla kustannuksellaan hankkia lääkärinlausunnon.

13 a §

Työkyvyttömyyseläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle työkyynsä palautumisesta ja kuntoutuksen keskeyttämisestä sekä yksilöllisenä varhaiseläkkeenä myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen saaja ryhtymisestään ansiotyöhön.

17 §

Edellä 2 momentissa mainitut markkamäärät tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 9 §:n 2 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitetun indeksiluvun

mukaan käyttäen peruslukuna vuodelle 1970 vahvistettua indeksilukua.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 1510

Asetus

eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkeasetuksen 4 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Sosiaali- ja terveysministerin esittelystä

muutetaan 15 päivänä marraskuuta 1985 annetun eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkeasetuksen (870/85) 4 §, sellaisena kuin se on 12 päivänä huhtikuuta 1991 annetussa asetuksessa (659/91) seuraavasti:

4 §

Muutoin noudatetaan eläkelakia täytäntöön pantaessa soveltuvin osin, mitä työntekijäin eläkeasetuksen 6, 8, 11, 12 f, 13, 15—17, 23 ja 23 a §:ssä sekä lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkeasetuksen (184/62)

3, 4, 6 ja 8 §:ssä sekä 19 §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 1511

Asetus**sairausvakuutusasetuksen muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Sosiaali- ja terveysministerin esittelystä

kumotaan 1 päivänä marraskuuta 1963 annetun sairausvakuutusasetuksen (473/63) 9 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 15 päivänä heinäkuuta 1994 annetussa asetuksessa (650/94), sekä

muutetaan 10 §:n 1 ja 2 momentti sekä 44 a §,

sellaisina kuin ne ovat, 10 §:n 1 ja 2 momentti 18 päivänä syyskuuta 1981 annetussa asetuksessa (630/81) ja 44 a § 28 päivänä kesäkuuta 1991 annetussa asetuksessa (992/91), seuraavasti:

10 §

Jos vakuutettu haluaa saada päivärahan verotuksessa todettujen työtulojen edellyttämää määrää suurempana, hänen on esitettävä sosiaalivakuutustoimikunnalle työtulojaan koskeva selvitys kuudelta sairauden aiheuttaman työkyvyttömyyden alkamista edeltäneeltä viimeiseltä kuukaudelta, jona aikana hän on ollut Suomessa vakuutettuna sairausvakuutuslain mukaan. Vakuutetulla, joka lain mukaan on kirjanpitovelvollinen tai joka verotusta varten on velvollinen pitämään kirjaa tuloistaan ja menoistaan, on oikeus esittää mainittu selvitys siltä kokonaiselta tilikaudelta tai verovuodelta, jonka aikana työkyvyttömyys on alkanut, tai sitä edeltäneeltä tilikaudelta tai verovuodelta. Milloin vakuutetulla ammatin vaihtumisen vuoksi tai muusta sen kaltaisesta syystä on ollut työtu-

loja vain osalta edellä tarkoitettua aikaa, mutta sanottujen työtulojen on kuitenkin katsottava olleen jatkuvia, tai tilikausi, jolta edellä tarkoitettu selvitys on esitettävä on ollut vuotta lyhyempi tai pitempi, sosiaalivakuutustoimikunnan on arvioitava, huomioon ottaen ajan, johon tulot ovat kohdistuneet, mitä on pidettävä vakuutetun työtuloina kuudelta kuukaudelta. Mikäli luotettavasti selvitettyksi katsottava työtulo, sen jälkeen kun kuuden kuukauden tulo on kerrottu kahdella, on kaksikymmentä prosenttia suurempi kuin verotuksessa todettu sairausvakuutuslain 76 §:n 1 momentin mukaisesti tarkistettu työtulojen määrä, on tämä tulo pantava päivärahan määräämisen perusteeksi.

Jos vakuutettu sairausvakuutuslain 17 §:n 2 momentissa mainituilla perusteilla haluaa saada päivärahan verotuksessa todettujen tai

edellä 1 momentissa mainitulla tavalla määrättyjen tulojen edellyttämää määrää suurempana, hänen on esitettävä sosiaalivakuutus-toimikunnalle työtulojaan koskeva selvitys työkyvyttömyyden alkamisvuodelta ja sitä edeltäneeltä kalenterivuodelta, ei kuitenkaan pitemmältä ajalta kuin lähimmältä sellaiselta ajalta, jonka aikana hän on ollut työssä kuusi kuukautta. Mikäli luotettavasti selvitetyn katsottava tulo kerrottuna kahdella on kaksikymmentä prosenttia suurempi kuin verotuksessa todettu sairausvakuutuslain 76 §:n 1 momentin mukaisesti tarkistettu työtulojen määrä, on tämä tulo pantava päivärahan määräämisen perusteeksi.

44 a §

Sosiaalivakuustoitikunnan tulee toimittaa sairausvakuutuslain 27 §:n 4 momentissa tarkoitettu ilmoitus muun korvauksen myöntäjälle eläketurvakeskuksen välityksellä välittömästi sen jälkeen, kun sanotussa momentissa säädetty 150 suorituspäivää on täytynyt. Samalla tulee paikallistoimiston tiedottaa vakuutetulle annetusta ilmoituksesta

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

sekä kuntoutusmahdollisuuksista ja muun korvauksen hakemisesta.

Kuntoutusmahdollisuuksista ja muun korvauksen hakemisesta ei kuitenkaan tiedoteta, jos

1) työkyvyttömyys ilmeisesti päättyy kuu-
kauden kuluessa 150 suorituspäivän pääty-
misestä;

2) vakuutettu on hakenut ammatillista kun-
toutusta tai siihen liittyvää lääkinnällistä
kuntoutusta; tai

3) vakuutettu on hakenut sairausvakuutus-
lain 15 §:n 5 momentin mukaista kuntoutus-
rahaa tai ansionmenetykskorvausta.

Kuntoutusmahdollisuuksista ja muun kor-
vauksen hakemisesta on kuitenkin tiedotetta-
va välittömästi, jos työkyvyttömyys jatkuu
tai kuntoutusta tai kuntoutusrahaa koskeva
hakemus hylätään.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tam-
mikuuta 1996. Asetuksen 10 §:n 2 moment-
tia sovelletaan, jos työkyvyttömyys tai oi-
keus etuuteen alkaa asetuksen tultua voi-
maan.

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 1512

Asetus**kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun asetuksen muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Sosiaali- ja terveysministerin esittelystä
muutetaan kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta 23 päivänä elokuuta 1991
 annetun asetuksen (1161/91) 1 §:n 7 kohta, 6 §:n 1 momentti ja 7 §:n 2 momentti sekä
lisätään 7 §:ään uusi 3 ja 4 momentti seuraavasti:

1 §

Vajaakuntoisten ammatillinen kuntoutus

Kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain (610/91) 2 §:ssä tarkoitettua vajaakuntoisten ammatillista kuntoutusta ovat:

7) tarpeellisen ja kohtuullisen avustuksen myöntäminen kuntoutujalle hänen työllistymisensä turvaamiseksi hänelle soveltuvaan ja kohtuullisen toimeentulon tuottavaan ammattiin tai työhön, jolloin työvälineiden ja koneiden hankintaan myönnetään avustusta vain, jos laitteet tulevat kuntoutujan henkilökohtaiseen käyttöön ja niistä on hänen vajaakuntoisuutensa huomioon ottaen olennaisia hyötyä hänen suoriutumiselleen työstä. Avustuksen määrä on enintään 80 prosenttia avustuksella rahoitettavan hankinnan hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista, kuitenkin enintään 100 000 markkaa.

6 §

Kansaneläkelaitoksen päätöksestä ilmoittaminen

Kansaneläkelaitos ilmoittaa kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain 5 §:n 3 momentissa tarkoitettua ammatillista kuntoutusta koskevasta päätöksestään eläketurvakeskukselle kunkin kuukauden 4 päivään mennessä edellisen kuukauden päätösten osalta, jollei kansaneläkelaitoksen ja tietojen saajan välillä tietojen toimittamisesta toisin sovita.

7 §

Toiminnan järjestäminen

Kuntoutujalle tai hankitun kuntoutuspalvelun tuottajalle korvataan kuntoutuksesta aiheutuvat tarpeelliset ja kohtuulliset kustan-

nukset. Kuntoutuspalveluista ei kuitenkaan suoriteta korvausta, jos palvelun tuottajalle maksetaan valtionapua tai valtionosuutta kyseiseen toimintaan.

Korvausta kuntoutukselta aiheutuneista kustannuksista on haettava kuuden kuukauden kuluessa siitä lukien kun palvelu on annettu tai maksu, josta korvausta haetaan on suoritettu. Korvausta vuotuisen omavastuusuuden ylittäneistä matkakustannuksista on

haettava kuuden kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana oikeus matkakorvaukseen on syntynyt.

Korvaus tai osa siitä voidaan myöntää, vaikka sitä ei olisi haettu määräajassa, jos sen epääminen myöhästymisen vuoksi olisi kohtuutonta.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 1513

Asetus

kuntoutusraha-asetuksen muuttamisesta

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Sosiaali- ja terveysministerin esittelystä
kumotaan 7 päivänä kesäkuuta 1991 annetun kuntoutusraha-asetuksen (893/91) 6 § ja
muutetaan 5, 10 ja 14 § seuraavasti:

5 §

Odotusajan omavastuu

Jos kuntoutusrahaa maksetaan kuntoutuspäätöksen antamisen ja kuntoutuksen alkamisen väliseltä odotusajalta, omavastuu-aika on lain 9 §:n mukainen. Kuntoutusjaksojen väliseltä ajalta maksettavaan kuntoutusrahaan sovelletaan, mitä laissa ja tässä asetuksessa säädetään omavastuuajasta eri tilanteissa.

10 §

Harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen hakeminen

Harkinnanvaraista kuntoutusavustusta on haettava neljän kuukauden kuluessa sitä edeltävän kuntoutusrahan suorittamisen lak-

kaamisesta. Etuus tai osa siitä voidaan myöntää, vaikka sitä ei olisi haettu neljän kuukauden määräajassa, jos sen epääminen myöhästymisen vuoksi olisi kohtuutonta.

14 §

Tietojen toimittaminen

Kansaneläkelaitos ilmoittaa ammatillista koulutusta ja siihen liittyvää kuntoutusrahaa koskevista päätöksistä eläketurvakeskukselle kunkin kuukauden 4 päivään mennessä edellisen kuukauden päätösten osalta, jollei kansaneläkelaitoksen ja tietojen saajan välillä ole tietojen toimittamisesta muuta sovittu.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkkäre*

N:o 1514

Valtioneuvoston päätös
kansaneläkkeiden sitomisesta elinkustannuksiin annetun valtioneuvoston päätöksen
muuttamisesta

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Valtioneuvosto on sosiaali- ja terveysministeriön esittelystä muuttanut kansaneläkkeiden sitomisesta elinkustannuksiin 17 päivänä toukokuuta 1984 annetun valtioneuvoston päätöksen (383/84) 2 ja 5 §:n seuraavasti:

2 §

Kunkin vuoden alusta sovellettava kansaneläkeindeksin pisteluku lasketaan edellisen kalenterivuoden lokakuun elinkustannusindeksin pisteluvun perusteella siten, että elinkustannusindeksin pisteluku jaetaan luvulla 1,166 ja osamäärä pyöristetään lähimpään kokonaislukuun.

5 §

Kansaneläkettä määrättäessä sovelletaan kansaneläkelain 23 a, 24, 25 c, 26, 26 a,

27, 27 a, 30 b ja 42 b §:ssä mainittuja markkamääriä tarkistettuina sen ajankohdan kansaneläkeindeksin pisteluvun osoittamaan tasoon, josta lukien kansaneläkettä ryhdytään maksamaan tai kansaneläkkeen määrä oikaistaan.

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Vuonna 1994 sovelletaan kuitenkin kansaneläkeindeksin pistelukua 1170 ja vuonna 1995 kansaneläkeindeksin pistelukua 1192.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

Vanhempi hallitussihteeri Juha Rossi

N:o 1515

**Valtioneuvoston päätös
kuntien ryhmityksestä kansaneläkkeen maksamista varten**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Valtioneuvosto on sosiaali- ja terveysministeriön esittelystä 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/56) 25 §:n 4 momentin nojalla, sellaisena kuin se on 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (103/82), päättänyt:

1 §

Kunnat jaetaan kansaneläkelain 25 §:ssä tarkoitettuun kahteen ryhmään soveltaen, mitä valtioneuvoston kuntien yleisen kalleusluokituksen vahvistamisesta 13 päivänä joulukuuta 1995 antamassa päätöksessä (1422/95) määrätään.

2 §

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996, ja se on voimassa vuoden 1999 loppuun, jollei valtioneuvosto sitä ennen toisin päättä.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

Vanhempi hallitussihteeri Juha Rossi

N:o 1516

Valtioneuvoston päätös
kuntien ryhmityksestä perhe-eläkkeen maksamista varten

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Valtioneuvosto on sosiaali- ja terveysministeriön esittelystä 17 päivänä tammikuuta 1969 annetun perhe-eläkelain (38/69) 15 a §:n 6 momentin nojalla, sellaisena kuin se on 8 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (472/91), päättänyt:

1 §

Kunnat jaetaan perhe-eläkelain 15 a §:ssä tarkoitettuun kahteen ryhmään soveltaen, mitä valtioneuvoston kuntien yleisen kalleusluokituksen vahvistamisesta 13 päivänä joulukuuta 1995 antamassa päätöksessä (1422/95) määrätään.

2 §

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996, ja se on voimassa vuoden 1999 loppuun, jollei valtioneuvosto sitä ennen toisin päättä.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

Vanhempi hallitussihteeri Juha Rossi

N:o 1517

**Valtioneuvoston päätös
kuntien ryhmityksestä rintamasotilaseläkkeen maksamista varten**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Valtioneuvosto on sosiaali- ja terveysministeriön esittelystä 28 päivänä tammikuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkelain (119/77) 3 §:n 2 momentin nojalla, sellaisena kuin se on 28 päivänä maaliskuuta 1980 annetussa laissa (231/80), päättänyt:

1 §

Kunnat jaetaan rintamasotilaseläkelain 3 §:ssä tarkoitettuun kahteen ryhmään soveltaen, mitä valtioneuvoston kuntien yleisen kalleusluokituksen vahvistamisesta 13 päivänä joulukuuta 1995 antamassa päätöksessä (1422/95) määrätään.

2 §

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996, ja se on voimassa vuoden 1999 loppuun, jollei valtioneuvosto sitä ennen toisin päättä.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

Vanhempi hallitussihteeri Juha Rossi

N:o 1518

Valtioneuvoston päätös**eläkkeensaajien asumistukilain mukaisista hoitomenoina hyväksyttävistä keskimääräisistä kustannuksista ja asumiskustannusten enimmäismääristä**

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Valtioneuvosto on sosiaali- ja terveysministeriön esittelystä 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) 2 §:n 2 momentin, 3 §:n 3 momentin ja 13 §:n 2 momentin nojalla, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 2 momentti 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (112/82) ja 3 §:n 3 momentti sekä 13 §:n 2 momentti 8 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (473/91), päättänyt:

1 §

Määrättäessä eläkkeensaajien asumistukilain mukaisen asumistuen suuruutta vuonna 1996 sovelletaan valtioneuvoston eläkkeensaajien asumistukilain mukaisista hoitomenoina hyväksyttävistä keskimääräisistä kustannuksista ja asumiskustannusten enimmäismääristä 21 päivänä joulukuuta 1994 antamassa päätöksessä (1339/94) vahvistet-

tuja hoitomenoja ja asumiskustannusten enimmäismääriä, koska ne riittävässä määrin vastaavat asumiskustannuksissa yleisesti tapahtunutta muutosta.

2 §

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

Vanhempi hallitussihteeri Juha Rossi

N:o 1519

Sosiaali- ja terveysministeriön päätös
työntekijäin eläkelain 9 §:ssä tarkoitettujen indeksilukujen vahvistamisesta

Annettu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Sosiaali- ja terveysministeriö on 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/61) 9 §:n, sellaisena kuin se on 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1482/95), nojalla päättänyt:

1 §
Työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentin 1 virkkeessä tarkoitettu indeksiluku on 1760 ja mainitun lainkohdan 2 virkkeessä tarkoitettu indeksiluku on 1737 vuonna 1996.

2 §
Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 1995

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

Ylitarkastaja Maritta Hirvi

N:o 1482—1519, 9 1/4 arkkia

PÄÄTOIMITTAJA TIMO LEPISTÖ
PAINATUSKESKUS OY, HELSINKI 1995